

Kjeld Andersen
Staghøjvej 9
6630 Rødding

Dato: 27.08.2014

Sagsnr.: 14/15498

E-mail: Teknik@vejen.dk

Web: www.vejen.dk

Tlf: 7996 5000

Miljøgodkendelse

Møllebrogård - Slagtekyllinger

Miljøgodkendelsen er meddelt i henhold til § 12 i "Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug".

Indholdsfortegnelse

Oplysninger om ejendom og husdyrbrug	3
Resumé.....	3
Indledning	4
1 Afgørelse.....	6
Godkendelsens varighed, retsbeskyttelse og revurdering	6
Vilkår for afgørelsen.....	7
Offentliggørelse/høring, klageadgang og udnyttelse af godkendelsen	14
Høring af udkast til offentliggørelse	14
Indkomne høringsbidrag og kommunens vurdering	14
Offentliggørelse af afgørelse og underretning af modtagere af afgørelsen	17
Udnyttelse af godkendelsen	17
2 Kort beskrivelse af husdyrbruget	18
Grundlag for sagsbehandling	18
Dyrehold og driftsform	18
Det nuværende husdyrhold	18
Det fremtidige husdyrhold	19
Anlæg	19
Arealer	21
Markdata	22
3 Redegørelse og vurdering	23
Generelle forhold	23
Husdyrproduktionen	23
Anlæg og begrænsning af eventuelle gener for naboer	23
Lokalisering og Planrammer.....	24
Husdyrgødning og opbevaringsanlæg.....	25
Ammoniakfordampning	26
Lugt	27
Spildevand	28
Til- og frakørselsforhold	29
Udbringning af husdyrgødning	30
Støj.....	30
Fluer og skadedyr	31
Støv	31

Lys	31
Oplag af olie og kemikalier	32
Affald	32
Vand og energiforbrug	32
Risici	33
Anvendelse af bedste tilgængelige teknik - BAT.....	33
Ejendommens påvirkning af beskyttet natur – ammoniak.....	41
Påvirkning af kategori 1 naturområder.....	41
Påvirkning af kategori 2 naturområder.....	42
Påvirkning af kategori 3 naturområder.....	42
Arealernes påvirkning af natur, jord og vand.....	45
Sædskifte.....	45
Beskyttede naturområder.....	45
Nitratudvaskning til grundvand	48
Nitrat til overfladevand	48
Bilag IV-arter, artsfredninger og rødlistearter	51
Hensynet til landskab, kulturhistorie og rekreative områder.....	52
Anlæggets udformning.....	52
Anlæggets placering i landskabet	52
Landskabelige værdier	53
Kulturhistoriske værdier i tilknytning til arealerne	56
Husdyrbrugets ophør	56
Alternative muligheder	57
Sammenfatning.....	57
4 Øvrige forhold	58
Byggeri, vandindvinding og spildevandsafledning	58
Høringsberettigede	58
Kopimodtagere af afgørelsen	58
Bilagsoversigt	59

Oplysninger om ejendom og husdyrbrug

Ejendomsnummer	5750086947
Matrikelnummer	11, Hjerting Ejerlav, Hjerting m.fl.
CVR	61973028
CHR	51808
Ejendommens ejer	Kjeld Andersen
Husdyrbrugets ejer	Kjeld Andersen
Husdyrbrugets kontaktperson	Kjeld Andersen

Resumé

Vejen Kommune har modtaget ansøgning om miljøgodkendelse af udvidelse af dyreholdet og etablering af nyt kyllingehus, teknikrum og fodersiloer på Staghøjvej 9, 6630 Rødding. Projektets indhold og kommunens afgørelse er beskrevet i kort form i nedenstående resumé.

Projektet omfatter udvidelse af produktion. Samlet svarer udvidelsen af husdyrproduktionen til en forøgelse på 360 DE fra 285,85 DE til 645,85 DE.

Lugtgenekriterierne fra husdyrbrugets anlæg til nærmeste byzone, samlet bebyggelse og nærmeste nabo er alle overholdt.

Der er ingen kategori 1 natur i nærheden af ejendommen. Nærmeste Natura 2000 område er nr. 91 (habitatområde nr. 80) – Kongeåen - mere end 6 km nordvest for anlægget.

Der er ingen kategori 2 natur i nærheden af ejendommen. Nærmeste kategori 2 natur er et overdrev, der ligger mere end 5 km nord for ejendommen.

På husdyrbrugets udbringningsarealer udbringes husdyrgødning svarende til 1,4 DE pr. ha.

Ingen af ejendommens udbringningsarealer ligger i NFI, nitratklasse eller fosforklasse.

Anlæggene er placeret inden for "uforstyrrede landskaber", "Lavbundsområde der kan genoprettes" og "åbeskyttelseslinjen".

Indledning

Denne miljøgodkendelse fastlægger de vilkår, der skal gælde for en udvidelse af husdyrbrugget Møllebrogård, Staghøjvej 9, 6630 Rødding i Vejen Kommune. Vilkårene sikrer, at udvidelse og drift kan ske uden at påvirke miljøet væsentligt.

Miljøet skal i denne sammenhæng forstås som omgivelserne i bred forstand, herunder befolkning, flora og fauna, vandmiljø, landskab og kulturhistorie samt ressourceforbrug.

I forbindelse med udarbejdelse af miljøgodkendelsen, har Vejen Kommune vurderet det ansøgte projekt. Vurderingen fremgår af afsnit 3 "Redegørelse og vurdering" og er sammen med ansøgningen baggrund for miljøgodkendelsens vilkår.

Udkastet har været fremlagt i høring hos ansøger i 3 uger, hvor der var mulighed for at komme med synspunkter, kommentarer eller indsigelser til projektet.

Orientering om høring af udkast til miljøgodkendelse har været sendt til naboer og parter i sagen.

Orientering af naboer er sket i en afstand fra ejendommen svarende til den beregnede genegrænse for byzone, dog minimum 300 meter, idet Vejen Kommune vurderer, at ejendomme indenfor denne grænse vil kunne forventes berørte af ændringer på ejendommen.

Høringsbidrag er uddybet i godkendelsens afsnit 1, fra side 14.

Vejen Kommune den 27. august 2014

Majbrit Holst Nielsen

Teknik og Miljø
Rådhuspassagen 3
6600 Vejen

Ansøgning

Vejen Kommune har den 2. maj 2014 modtaget ansøgning om miljøgodkendelse af husdyrbruget Møllebrogård, Staghøjvej 9, 6630 Rødding, matr. nr. 11, Hjerting Ejerlav, Hjerting m.fl. omhandlende følgende:

- Etablering af ny kyllingestald, 43 x 140 meter, i alt ca. 6.000 m² ca. 20 meter vest for eksisterende kyllingehuse.
- Etablering af teknikrum i tilknytning til ovennævnte stald.
- Opførelse af 4 fodersiloer i tilknytning til den nye fjerkræstald.
- Opførelse af ny kornsilo ved eksisterende kornsilo.
- Udvidelse af dyreholdet fra 855.630 slagtekyllinger (35 dage) og 3 heste (< 300 kg.) til 1.935.630 slagtekyllinger og 3 heste (< 300 kg) årligt, svarende til en udvidelse fra 285,85 DE til 645,85 DE.
- Uændret udbringning af husdyrgødning, 1,4 DE/ha.
- Valg af referencesædskifte S4 og et K13 sædskifte.

Vejen Kommune har kontrolleret, at der er overensstemmelse mellem ansøgningen og kommunens registreringer.

1 Afgørelse

Vejen Kommune godkender det ansøgte efter § 12 i Husdyrgodkendelsesloven¹ på vilkår som angivet efterfølgende.

Kommunens godkendelse gælder for det konkrete projekt. Hvis der sker ændringer i grundlaget for kommunens vurdering, skal der indsendes en ny ansøgning til kommunen. Dette gælder for eksempel ændringer i forhold til det ansøgte dyrehold, staldanlæg og udbringningsarealer.

Afgørelsen omfatter alene forholdet til Husdyrgodkendelsesloven. Øvrige relevante tilladelser, godkendelser og/eller dispensationer skal indhentes særskilt.

Etablering af nye anlæg må ikke igangsættes, før der er givet en byggetilladelse fra Vejen Kommune, ligesom der skal søges tilladelse til eventuel nedrivning af eksisterende anlæg.

Miljøgodkendelsen er et tillæg til eksisterende miljøgodkendelse meddelt af Vejen Kommune den 4. juni 2012. Den eksisterende miljøgodkendelse gælder fortsat for så vidt angår vilkår vedrørende drift og anlæg, der ikke ændres ved det foreliggende projekt. Visse forureningsparametre kan ikke adskilles – fx støj, lugt og affald. Sådanne emner er vurderet for det samlede husdyrbrug, og eventuelle vilkår gælder dermed for hele husdyrbruget.

Tildeling af husdyrgødning til husdyrbrugets arealer ændres ikke i forhold til tidligere miljøgodkendelse.

Vilkår fra eksisterende miljøgodkendelse, der ikke vedrører den nye udvidelse, er ført over i dette tillæg, for at holde vilkår til ejendommen samlet i én miljøgodkendelse.

Med denne miljøgodkendelses ikrafttræden bortfalder Vejen Kommunes miljøgodkendelse meddelt den 4. juni 2012.

Godkendelsens varighed, retsbeskyttelse og revurdering

Efter den fastsatte udnyttelsesfrist for miljøgodkendelsen gælder det, at hvis tillægget til miljøgodkendelsen ikke udnyttes (helt eller delvist) i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, som ikke har været udnyttet i de seneste 3 år (kontinuitetsprincippet).

Bemærkningerne til Husdyrbrugslovens § 33 angiver, at der indenfor udnyttelsesfristen er iværksat bygge- og anlægsarbejder med henblik på at opføre anlæg inden den frist, som er fastsat i afgørelsen. I den forbindelse vil det normalt være tilstrækkeligt, at der inden fristens udløb er indgået en retlig bindende aftale med relevante håndværkere eller entreprenører om udførelse af bygge- og anlægsarbejdet, herunder et tidspunkt for udførelsen. Det er tillige en forudsætning for overholdelse af fristen, at den udnyttelse, der er påbegyndt inden fristens udløb, fortsættes og færdiggøres i et rimeligt tempo og normalt skal være afsluttet indenfor et år efter fristens udløb. Et påbegyndt byggeri kan således ikke afbrydes i en længere periode og derefter genoptages. I så fald vil godkendelsen blive anset for bortfaldet.

---

¹ "Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug" - nr. 1572 af 20.12.2006.

Med denne miljøgodkendelse følger 8 års retsbeskyttelse. Dette betyder, at vilkårene inden for denne periode kun kan ændres, hvis der fremkommer nye oplysninger om forureningens skadelige virkning, hvis forureningen medfører skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse, eller hvis forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved godkendelsens meddelelse. Der henvises til reglerne i Husdyrgodkendelseslovens § 40, stk. 2.

Husdyrbrugets miljøgodkendelse skal jf. § 17 i "Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug" - Bek. nr. 1280 af 08/11/2013 regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering. Den første regelmæssige vurdering, af ny bygning, skal dog foretages, når der er forløbet 8 år, dvs. i 2022. Eksisterende staldanlæg, der er godkendt i 2012, skal stadig revurderes i 2020.

Ændringer af udbringningsarealet for den kommende planperiode skal jf. §§ 15 og 16 i "Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug" anmeldes til kommunen senest 1. august. Kommunen vurderer, hvorvidt de nye arealer er mere sårbare. Kommunens tilkendegivelse gives inden 1. oktober. Hvis arealerne bedømmes mere sårbare, kan anmeldelsen enten trækkes tilbage, eller der kan fremsendes en ny. En ny anmeldelse skal i givet fald være kommunen i hænde senest 15. oktober. Hvis kommunen har indsigelser imod de nye arealer meddeles det inden 31. december.

Vilkår for afgørelsen

Vejen Kommune forudsætter, at projektet gennemføres og drives som det er beskrevet overfor kommunen i ansøgningen, ansøgning nr. 64989, version nr. 3, 8. juli 2014. På baggrund af ansøgning og kommunens vurdering meddeler Vejen Kommune godkendelse på følgende vilkår:

Generelle forhold

1. Godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er påbegyndt udnyttet inden 2 år efter meddelt afgørelse. Ved påbegyndt udnyttet menes, at eventuelt byggeri er startet, eller ændring/udvidelse af dyrehold er indledt.
2. Senest 2 år efter påbegyndt udnyttelse af godkendelsen skal udvidelsen af dyreholdet være afsluttet. Den del af besætningsudvidelsen til de 645,85 DE, der ikke er sket indenfor de 2 år, bortfalder.
3. Hvis staldanlæg ikke etableres i det godkendte omfang, udløser det krav om tillæg med justering af BAT-niveau.
4. Miljøgodkendelsen må ikke udnyttes fuldt ud, før der foreligger skriftlig aftale med et biogasanlæg om modtagelse af i alt 580,30 DE dybstrøelse. Alternativ afsættelse af husdyrgødning udløser krav om godkendelse ved Vejen Kommune.

Information om ændringer på husdyrbruget

5. Ændringer i ejerforhold (eller hvem der har ansvar for driften) skal meddeles til kommunen.
6. Drifts-, indretnings- eller bygningsmæssige ændringer, der er relevante i forhold til godkendelsen, skal anmeldes til kommunen inden gennemførelsen. Kommunen vur-

derer, om de aktuelle planer for ændring/udvidelse kan ske inden for rammerne af denne godkendelse.

Landskabet

7. Læhegnet vest for den nye fjerkræstald skal løbende vedligeholdes og fortsat give en effektiv og vedvarende afskærmning.

Husdyrproduktionen

8. Husdyrbrugets maksimalt tilladte produktionsomfang og sammensætning

Dyreart, type og ader/vægtafgrænsning/ydelse	Antal	Enhed	Dyreenheder, DE
Slagtekyllinger (35 dage)	1.935.630	Producerede	645,21
Heste (< 300 kg)	3	Årsdyr	0,64
I alt			645,85

Antal stipladser slagtekyllinger	10.323
----------------------------------	--------

9. Det maksimale dyrehold beregnet over et år (kalender- eller planår) må ikke overstige det samlede godkendte antal dyr indenfor hver dyretype.
10. Der må på intet tidspunkt være mere end 40 kg kylling pr. m² i staldene.

Foranstaltninger for at undgå forurening

11. Der skal udarbejdes en afløbsplan for anlæggets rørledninger til afledning af flydende husdyrgødning, ensilagesaft, spildevand og regnvand - senest ved udnyttelsesfristens udløb. Afløbsplanen inkl. eventuelle bemærkninger hertil skal udarbejdes af autoriseret kloakmester eller andet uvildigt godkendt firma. Afløbsplanen skal være tilgængelig for myndigheden ved miljøtilsyn.
12. Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til øjeblikkeligt at anmelde dette til Alarmcentralen, tlf.: 112.
13. Der skal udarbejdes en beredskabsplan senest 1 måned efter, at anlægsændringerne i godkendelsen er sket. Beredskabsplanen skal holdes opdateret og ophænges synligt på ejendommen. Medarbejdere skal være informeret om og have udleveret kopi af beredskabsplanen. Beredskabsplanen skal findes på et sprog, som er forståeligt for de enkelte medarbejdere.

Beredskabsplanen skal som minimum indeholde:

- Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på at "stoppe ulykken/uheldet" og begrænse udbredelsen.
- Oplysninger om, hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres og hvordan.
- Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.

- En opgørelse over materiel, der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.
14. Situationer, hvor et uheld var lige ved at opstå skal noteres, og der skal udarbejdes procedurer med henblik på at forebygge situationen fremover. Driftspersonalet skal gøres bekendt med proceduren.
  15. Ved ophør af driften skal produktionsanlæg, husdyrgødnings- og foderopbevaringsanlæg tømmes og rengøres grundigt. Al miljøaffald skal bortskaffes for egen regning efter den til hver tid gældende lovgivning.

Opbevaringsanlæg

16. Håndtering af husdyrgødning skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.

Ammoniakfordampning

17. Andelen af dybstrøelse, som udbringes direkte eller afsættes til biogas fra stalden, skal min. være 90 %.

Lugt

18. Udbringning af husdyrgødning skal ske i overensstemmelse med god landmandspraksis, således at lugtgener og ammoniakfordampning begrænses.
19. Transport af husdyrgødning til gødningsmodtager skal primært ske på hverdage i tidsrummet fra kl. 7.00 – kl. 18.00.

Støjgrænser

20. Virksomhedens bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau målt i dB (A) må i ethvert punkt på opholdsarealer ved boliger i det åbne land ikke overstige følgende værdier.

I: i ethvert punkt på opholdsarealer ved boliger i det åbne land

	Tidsrum	Støjgrænser (I)
Mandag – fredag	kl. 07.00 – 18.00	55 dB(A)
	kl. 18.00 – 22.00	45 dB(A)
Lørdag	kl. 07.00 – 14.00	55 dB(A)
	kl. 14.00 – 22.00	45 dB(A)
Søn- og helligdage	kl. 07.00 – 22.00	45 dB(A)
Alle dage	kl. 22.00 – 07.00	40 dB(A)

Maksimalværdien af støjniveauet om natten (kl. 22.00 – 07.00) må ikke overstige 55 dB (A) i ethvert punkt på opholdsarealer ved boliger i det åbne land.

21. Husdyrbruget skal på tilsynsmyndighedens forlangende dokumentere, at ovenstående vilkår om støj er overholdt. En sådan dokumentation kan højst kræves én gang årligt.

Dokumentation skal ske ved måling/beregning af den støj, aktiviteterne påfører omgivelserne. Målingerne/beregningerne skal udføres som beskrevet i Miljøstyrelsens vejledninger nr. 5/1984, nr. 6/1984 og nr. 5/1993.

Målingerne/beregningerne skal foretages af et målefirma/institut, som er uvildigt, og som af Miljøstyrelsen er godkendt til at udføre dette arbejde.

Transport

22. Til- og frakørsel skal ske via indkørslen mod øst.
23. Lastbiler, som afhenter kyllinger til slagt, skal parkere ved ejendommens produktionsbygninger, indtil de kan læsse.

Fluer og skadedyr

24. Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.).
25. Der skal foretages forebyggende indsats overfor rotter. Indsatsen skal foretages af et autoriseret firma.

Støv

26. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal.

Lys

27. Udendørs pladsbelysning skal forsynes med bevægelsessensorer, der sikrer, at lyset kun er tændt i op til en halv time ad gangen.

Spildevand

28. Drikkevandssystemet skal drives og vedligeholdes, så unødigt spild undgås.
29. Vaskevand fra rengøring af staldene, skal opsamles i beholder og må herefter anvendes i overensstemmelse med bestemmelserne i Husdyrgødningsbekendtgørelsen. Opsamlingsbeholdere skal have en kapacitet svarende til mindst en afvaskning af staldene.
30. Al vask af dyretransport vogn samt af maskiner og redskaber, hvorfra der kan forekomme gødningsrester, skal foregå på støbt/tæt plads med bortledning af spildevandet til opsamlingsbeholder.

Oplag af olie, kemikalier etc.

31. Tankning af diesel skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
32. Ved håndtering af brændstof, smøremidler og kemikalier må der ikke opstå spild med deraf følgende risiko for forurening af jord og grundvand.
33. Olie- og kemikalieprodukter skal opbevares under tag på tæt bund uden afløb. Der skal være mulighed for at opsamle spild svarende til rumfanget af den største beholder. Dette gælder dog ikke olie, der opbevares i godkendte olietanke jf. "Bekendtgø-

relse om indretning, etablering og drift af olietanke mv.” (Bek. nr. 1321 af 21. december 2011).

Affald

34. Opbevaring af olie- og kemikalieaffald skal ske på samme måde som angivet i vilkårene vedrørende håndtering og opbevaring af olie og kemikalier.

Udbringning af husdyrgødning

35. Markstakke må ikke placeres på arealer, der skrånere mere end 6 grader imod et § 3 beskyttet naturareal.
36. Udbringningsarealerne må ikke tilføres anden organisk gødning (f.eks. slam, mucosa, m.m.) medmindre udvaskningskravene til grund- og overfladevand dermed overholdes. Dette skal dokumenteres ved beregninger for udvaskning fra arealerne med den konkrete samlede tilførsel af husdyrgødning og anden organisk gødning. Beregningerne skal udføres i www.husdyrgodkendelse.dk eller et tilsvarende beregningssystem og indsendes til kommunen.

Nitratudvaskning

37. På mark 9 skal der anvendes et "K13 sædskifte" med et udvaskningsindeks på højst 50. Det nævnte areal fremgår af figur 2 i afsnittet "Arealer".
38. Udbringningsarealer med K13 sædskifte (markerne 1-2 og 1-3) må ikke pløjes i perioden 1. marts til 1. juni.
39. Markstakke udelukkende bestående af fjerkrædybstrøelse fra slagtekyllinger skal overdækkes samme dag, som den udlægges, også selv om der er tale om en midlertidig opbevaring af dybstrøelse på marken i forbindelse med selve udbringningen.
40. Ejendommens kvælstofkvote skal nedsættes med 35 % i forhold til norm.

Bedste tilgængelige teknik (BAT)

41. Ventilationsanlæg skal kontrolleres og vedligeholdes i overensstemmelse med producentens procedure for vedligehold – minimum én gang om året.
42. Der skal føres E-kontrol (effektivitetskontrol), som sikrer løbende kontrol af sammenhængen mellem foderforbrug og ydelse/tilvækst.
43. Der skal anvendes foderblandinger med sænket fosforindhold ved hjælp af tilsætning af fytase og/eller anvendelse af foderfosfater med høj tilgængelighed, med mindre dyrlæge skriftligt har begrundet yderligere fosforbehov i besætningen i en nærmere angivet periode.
44. Samtlige slagtekyllinger skal fasefodres.

45. Proteinindholdet i fuldfoder til slagtekyllinger må i gennemsnit maksimalt være følgende totalniveauer for protein afhængig af kyllingealder:

Alder, dage	Råprotein, gram pr. kg foder
30	207
32	205
35	203
40	200
45	198

46. Fosforindholdet i fuldfoder må i gennemsnit over en treårig periode maksimalt være følgende totalniveau for fosfor afhængig af kyllingealder:

Alder, dage	Råprotein, gram pr. kg foder
30	6,2
32	6,1
35	6,0
40	5,9
45	5,9

Egenkontrol

47. Husdyrbruget skal føre registreringer over den til enhver tid eksisterende produktion på husdyrbruget. Der skal foreligge opgørelse over producerede hold/år, gennemsnitlig slagtealder og antal slagtede dyr. Denne registrering skal ved miljøtilsyn kunne fremvises som dokumentation for godkendelsens bestemmelse om husdyrholdets størrelse (jævnfør vilkåret om husdyrholdets tilladte produktion).
48. Ejer skal så vidt muligt planlægge sin produktion, så forventet afhentningstidspunkt for slagtekyllinger bliver en hverdag.
49. Følgende skal føres i en driftsjournal, der skal opbevares mindst 5 år på bedriften, og data skal være tilgængelige ved miljøtilsyn på ejendommen:
- Én gang årligt, i forbindelse med indsendelse af gødningsregnskab, skal der af ansøger laves en beregning over det gennemsnitlige indhold af hhv. protein og fosfor pr. kg fuldfoder på årsbasis.
  - Foderets gennemsnitlige indhold af protein og fosfor kan beregnes ud fra forbrug af de anvendte foderblandinger og eventuel forbrug af hvede.
  - Foderoplysninger evt. fra foderleverandørs database, hvor foderfabrikkernes blandeforskrifter registreres i forbindelse med leverancerne af foder til det aktuelle hold.
  - Der skal som minimum være én blandeforskrift/deklaration for hver anvendt fæfoder.
  - Foderprogram, hvor den aktuelle hvedetilsætning er beskrevet. Hvedens indhold af næringsstoffer kan dokumenteres ved landsgennemsnit eller ved analyse af egen hvede.

- Dato for uheld eller situationer, der kunne lede til uheld. Angivelse af typen af uheld eller situationer, indsats samt forebyggende tiltag.
- Dato for udlægning af markstakke med angivelse af mængder og en optegnelse over placeringen af markstakken.
- Dato for udbringning af markstakken.
- Dato for rengøring og desinfektion af staldafsnit med slagtekyllinger med angivelse af staldafsnit, anvendte midler, mængder og metode.
- Dato for aflæsning af el-forbrug og vandforbrug samt de aflæste værdier. Evt. gennemførte tiltag for at reducere forbruget.
- Årsopgørelse over forbruget af diesellole og/eller fyringsolie (år og mængder).
- Dato for service og evt. brud på drikkevandsinstallationer eller øvrige vandinstallationer.
- Dokumentation for renholdelse af ventilatorer.
- Opdateret beredskabsplan.
- Aftale med firma om forebyggende rottebekæmpelse.
- Dokumentation for afsætning af 80 % af husdyrgødningen til biogas.
- Dato for afhentning af slagtekyllinger.

Høring af udkast til offentliggørelse

Udkastet til miljøgodkendelse sendes i høring i 3 uger fra den 10. juli til den 31. juli 2014 hos ansøger samt andre, der har anmodet om at få udkastet tilsendt. Grundet en fejl fra kommunens side, hvor yderligere boliger skulle høres, blev høringsperioden forlænget til den 25. august 2014.

Orientering om udkast til miljøgodkendelse sendes til alle borgere, der er part i sagen (herunder naboer, bortforpagtere af udbringningsarealer samt gyllemodtagere). Udkastet eftersendes ved henvendelse herom.

Indkomne høringsbidrag og kommunens vurdering

Udkast til godkendelsen har været sendt i høring hos ansøger og parter i sagen, som har haft følgende kommentarer:

Michael Jensen & Anja Hansen, Tornumvej 14, 6630 Rødding:

Kommentar 1 – resume. I forbindelse med at der hentes slagtekyllinger fra ejendommen opleves der støvgener fra lastbiler ved færdsel fra Staghøjvej, som er en grusvej, og ud på den asfalterede Tornumvej. Der udtrykkes bekymring over hvilke konsekvenser en udvidelse medfører.

Vejen Kommunes bemærkning: Ansøger har oplyst til Vejen Kommune, at der i forbindelse med udvidelsen ikke vil ske en forøgelse af antallet af transportere med slagtekyllinger fra ejendommen, jf. tabel 9. Der vil i stedet ske en effektivisering af transporterne, således at der transporteres flere kyllinger pr. vogntræk. Godkendelsen meddeles i medfør af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug og der kan ikke stilles vilkår til trafik/kørsel på offentlig vej. Dette reguleres af færdselsloven.

Kommentar 2 – resume. I forbindelse med at der hentes slagtekyllinger fra ejendommen opleves der støj og lys gener fra lastbiler. Der udtrykkes bekymring over hvilke konsekvenser en udvidelse medfører.

Vejen Kommunes bemærkning: Godkendelsen meddeles i medfør af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug og der kan ikke stilles vilkår til trafik/kørsel på offentlig vej. Dette reguleres af færdselsloven. Jf. ovenstående vil udvidelsen ikke give anledning til flere transportere med slagtekyllinger.

Kommentar 3 – resume. Parterne oplever lugtgener fra ejendommen og der udtrykkes bekymring over hvilke konsekvenser en udvidelse medfører. Der spørges ind til hvordan lugten beregnes fra anlægget.

Vejen Kommunes bemærkning: Afgørelsen om godkendelse omfatter alene forholdet til Husdyrgodkendelsesloven. I Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 er fastsat det landsdækkende beskyttelsesniveau for lugt, der skal anvendes i kommunernes vurdering af, om der er væsentlige lugtgener i forbindelse med udvidelse af et husdyrbrug. Det fremgår af reglerne, at dette beskyttelsesniveau, som udgangspunkt, er tilstrækkeligt til at sikre omgivelserne imod væsentlige lugtgener. Det er beregnet, at den korrigerede geneafstand til enkelt bolig for den ønskede produktion på Staghøjvej 9, 6630 Rødding er på ca. 293

meter. Den korteste afstand mellem fjerkræstald og bolig på Tornumvej 14, 6630 Rødding er efter udvidelsen ca. 480 meter, og afstandskravet er således overholdt.

Vejen Kommune vurderer, at den ansøgte produktion ikke adskiller sig væsentligt fra andre, lignende produktioner. Der er derfor ikke faglig begrundelse for at stille skærpede vilkår til lugtbegrænsning i denne konkrete sag. Lovgivningens generelle afstandskrav vurderes at yde tilstrækkelig beskyttelse. Vejen Kommune gør opmærksom på, at alle afstandskrav mht. lugtgener er overholdte i henhold til gældende lovgivning på området. Vejen Kommune har valgt at tilføjet et vilkår om at markstakke udelukkende bestående af fjerkrædybstrøelse fra slagtekyllinger skal overdækkes samme dag, som den udlægges. Vilkåret stilles for at undgå udvaskning af nitrat til grundvandet, men vil også have en lugtreducerende effekt.

Kommentar 4 og 5 – resume. Parterne oplever gener fra transporter aften, nat og weekend og gener i forbindelse med tung trafik på de mindre veje.

Vejen Kommunes bemærkning: Godkendelsen meddeles i medfør af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug og der kan ikke stilles vilkår til trafik/kørsel på offentlig vej. Dette reguleres af færdselsloven.

Torben Slothuus Eriksen, Tornumvej 8, 6630 Rødding:

Kommentar 6 – resume. Parten oplever lugtgener fra ejendommen og der udtrykkes bekymring over hvilke konsekvenser en udvidelse medfører.

Vejen Kommunes bemærkning: Se venligst bemærkning til kommentar 3 herover. Den korteste afstand mellem fjerkræstald og bolig på Tornumvej 18, 6630 Rødding er efter udvidelsen ca. 765 meter, og afstandskravet er således overholdt.

Kommentar 7 – resume. Der udtrykkes bekymring over de cyklende børns sikkerhed ved færdsel på Tornumvej.

Vejen Kommunes bemærkning: Godkendelsen meddeles i medfør af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug og der kan ikke stilles vilkår til trafik/kørsel på offentlig vej. Dette reguleres af færdselsloven.

Bitten & Kaj Nielsen, Tornumvej 12, 6630 Rødding:

Kommentar 8 – resume. Der udtrykkes ønske om, at der i miljøgodkendelsen indskrives vilkår der begrænser natkørsel (24:00 – 06:00) og udelukker weekendkørsel i forbindelse med afhentning af kyllinger til slagt.

Vejen Kommunes kommentar: Ansøger har oplyst til Vejen Kommune, at han ikke har indflydelse på hvornår på døgnet han får afhentet kyllinger. Det er slagteriet og deres chaufførers køre-hviletidsregler der bestemmer afhentningstidspunktet. Når der afhentes kyllinger på ejendommen, sker det ofte i mere end en lastbil. Staghøjvej er for smal til at der kan passere to lastbiler, og derfor holder den ene lastbil oftest et stykke inde på grusvejen ved Staghøjvej og venter på den anden får læsset og kører ud på Tornumvej. Ansøger vil for fremtiden bede chaufførerne køre op til ejendommen og vente dér, så motorstøj ved Tornumvej 12, 6630 Rødding minimeres. Vedr. weekendkørsel har ansøger oplyst, at han kan planlægge sin produktion på en måde der gør, at forventet afhentningstidspunkt bliver på en hverdag. Vejen Kommune tilføjer vilkår om, at de lastbiler som afhenter kyllinger til slagt skal holde oppe ved ejendommens produktionsbygninger og vente indtil de kan læsse kyllingerne på lastbilen. Vejen Kommune tilføjer også vilkår om, at ansøger så vidt muligt skal

søge at planlægge sin produktion, så forventet afhentningstidspunkt bliver en hverdag. Begge vilkår tilføjes efter aftale med ansøger, for at reducere støjgener fra ejendommens produktion.

Anne Kristine J. Kristensen & Joost van der Horst, Staghøjvej 11, 6630 Rødding:

Kommentar 9 – resume. Det påpeges, at etablering af opsamlingstank øst for den nye stald ikke er med i ansøgningen.

Vejen Kommunes bemærkning: Opsamlingstanken er vist på figur 1 og nævnt i tabel 3. Beholderen er ikke angivet i det elektroniske ansøgningsmateriale, og det skal den heller ikke, eftersom der ikke er tale om et gylleopbevaringsanlæg, men et anlæg til opsamling af gødningsholdigt vaskevand.

Kommentar 10 – resume. Der gøres opmærksom på, at afstandskravet fra stald til fællesvejen bør overholdes og at vejen ikke skal anvendes til intern trafik.

Vejen Kommunes bemærkning: Afstandskravet på 15 meter fra stald til offentlig vej er overholdt. Godkendelsen meddeles i medfør af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug og der kan ikke stilles vilkår til trafik/kørsel på offentlig vej. Dette reguleres af færdselsloven. I afsnittet til- og frakørselsforhold har Vejen Kommune beskrevet logistikken på ejendommen: *”Transport til ejendommen vil endvidere foregå ned mellem bygningerne (nr. 5 og nr. 21), således at der ikke kommer anden trafik på ny-projekteret vej nord for ejendommen end halmtransporter til halmlade. Disse transportere vil foregå i forbindelse med høst”*. Bygningsnumrene henviser til figur 1.

Kommentar 11 – resume. Vejen Kommune anmodes om at foretage lugtmålinger på en dag med østenvind.

Vejen Kommunes bemærkning: Se venligst bemærkning til kommentar nr. 3 herover. Den korteste afstand mellem fjerkræstald og bolig på Staghøjvej 11, 6630 Rødding er efter udvidelsen ca. 240 meter, og afstandskravet er således overholdt. Vejen Kommune fører tilsyn med ejendomme med husdyrhold og forhold der kan give anledning til øgede lugtgener, vil blive forlangt udbedret i forbindelse med tilsynet.

Kommentar 12 – resume. Vejen Kommune gøres opmærksom på det ansvar, som påhviler kommunen med hensyn til at føre tilsyn med ejendommen.

Vejen Kommunes bemærkning: Vejen Kommune fører tilsyn med ejendomme med husdyrhold. Der føres også tilsyn med at ejendomme, med miljøgodkendelser eller – tilladelser, overholder godkendelsens/tilladelsens vilkår.

Kommentar 13 – resume. Der påpeges lugtgener fra beholdere med døde dyr og Vejen Kommune anmodes om at forlange lukkede kølecontainere til opbevaring af døde dyr på ejendommen.

Vejen Kommunes bemærkning: Opbevaring og afhentning af selvdøde og aflivede dyr reguleres af ”Bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr” og godkendelsen meddeles i medfør af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug. Vejen Kommune fører tilsyn med ejendomme med husdyrhold og der kan til enhver tid indgives klager over forhold på ejendomme. Forhold der klages over, vil blive håndteret i forbindelse med et tilsyn.

Kommentar 14 – resume. Det påpeges, at lov om randzone ikke overholdes.

Vejen Kommunes bemærkning: Vejen Kommune har i forbindelse med sagsbehandlingen noteret, at der er hældning på over 6° ned mod Hjortvad Å fra mark 3, mark 4 og mark 9 (se lilla markering på figur 6). Der er i lovgivningen fastsat restriktioner i forhold til udbringning (husdyrgødningsbekendtgørelsen). Vejen Kommune vurderer, at vandløbet er tilstrækkeligt beskyttet gennem disse restriktioner. Vejen Kommune gør også opmærksom på, at der ifølge Randzonenlovens bestemmelser skal etableres 9 m randzone langs vandløbet. Ændringen i Randzonenloven har gjort, at Vejen Kommune har ændret ordlyden fra 10 m randzone i udkastet til 9 m randzone i den endelige afgørelse. Vejen Kommune er ikke tilsynsmyndighed på Randzonenlovens bestemmelser. Vejen Kommune fører tilsyn med vandløbslovens bestemmelser (2 meter bræmmer) og forholdet er således et tilsynsspørgsmål.

Indkomne høringsbidrag er indsat som bilag 3 i nærværende miljøgodkendelse.

Offentliggørelse af afgørelse og underretning af modtagere af afgørelsen

Kommunens godkendelse vil blive offentliggjort i Ugeavisen Vejen-Brørup-Holsted i uge 36 samt på kommunens hjemmeside.

Kopi af godkendelsen er sendt til parter og interessenter, der har anmodet om høringsudkast og haft kommentarer hertil samt organisationer og myndigheder, der fremgår af afsnittet "Øvrige forhold".

Der kan klages over kommunens afgørelse til Natur- og Miljøklagenævnet senest den 30. september 2014 kl. 15.00 jf. vedlagte klagevejledning (bilag 1). Modtagere af orienteringsbreve samt kopimodtagere af afgørelsen er angivet i afsnit 4 "Øvrige forhold".

Udnyttelse af godkendelsen

Du kan udnytte godkendelsen uanset eventuelle klager, men du skal være opmærksom på, at dette ikke begrænser Natur- og Miljøklagenævnets mulighed for at ændre eller ophæve Vejen Kommunes afgørelse.

Vejen Kommune gør opmærksom på, at miljøgodkendelsen ikke må udnyttes fuldt ud, før der foreligger skriftlig aftale med biogas om bortskaffelse af 580,30 DE dybstrøelse. Alternativ afsættelse af husdyrgødning kan udløse krav om godkendelse ved Vejen Kommune.

2 Kort beskrivelse af husdyrbruget

I denne del af godkendelsen angives de oplysninger, som ligger til grund for behandlingen af ansøgningen. Ud over selve ansøgningen indgår der bilag til ansøgningen, anden nødvendig korrespondance under sagsbehandlingen samt seneste kontrolrapport for miljøtilsyn på husdyrbruget, kommunens oplysninger om data på husdyrbruget samt eventuelle bidrag fra offentligheden.

Ansøgningens indhold er kort beskrevet, under overskrifterne: Dyrehold og driftsform, Anlæg og Arealer.

Grundlag for sagsbehandling

- Ansøgning om miljøgodkendelse den 2. maj 2014.
- Løbende korrespondance mellem ansøger, dennes konsulent og kommunen.
- Miljøtilsyn på Staghøjvej 9, 6630 Rødding den 30. juli 2013 og Vejen Kommunes tilsynsrapport af 30. juli 2013.
- Fiktiv ansøgning med BAT-beregninger i forhold til det faktiske dyrehold på ejendommen, skema nr. 67095, version nr. 1.
- Bidrag fra partshøring.

Dyrehold og driftsform

Slagtekyllingeproduktionen foregår efter princippet "alt ind alt ud". Længden af produktionsperioden er ca. 35 – 40 dage fra indsættelse af de daggamle kyllinger til de leveres på slagteriet. Der er maksimalt en belægning på 40 kg/m² i staldene. Herefter følger en tomgangsperioden på ca. 8 dage. Der gennemføres gennemsnitlig 8 hold slagtekyllinger pr. år pr. hus.

I ansøgningen angives hele hønseholdet som slagtekyllinger, 35 dage. Der er tidligere givet godkendelse til 810.000 stk., 36 dage, hvilket svarer til en produktion på 855.630 stk., 35 dage. Dette kan ske, uden at der sker meremissioner m.m. fra ejendommen idet hønseholdet er begrænset til 40 kg/m².

Der er indgået aftale med biogas om afsætning af 580,30 DE husdyrgødning, svarende til 66.859 kg N og 19.773 kg P.

Det nuværende husdyrhold

Dyreart, type og alder/vægtafgrænsning	Antal	Antal til 1 DE	DE
Slagtekyllinger (36 dage)	810.000*	2.840	285,21
Hest (300 – 500 kg)	3	2,9	1,03
I alt			286,24

Nuværende antal stipladser	4.323
----------------------------	-------

Tabel 1. Husdyrbrugets nuværende tilladte husdyrproduktion. * svarende til 855.630 stk. (35 dage).

Det fremtidige husdyrhold

Dyreart, type og alder/vægtafgrænsning	Antal	Antal til 1 DE	DE
Slagtekyllinger (35 dage)	1.935.630	3.000	645,21
Hest (< 300 kg)	3	4,7	0,64
I alt			645,85

Fremtidige antal stipladser	10.323
-----------------------------	--------

Tabel 2. Husdyrbrugets fremtidige husdyrproduktion.

Dyreenhederne er udregnet på baggrund af bilag 1 i Husdyrgødningsbekendtgørelsen².

Anlæg

Husdyrbruget ligger vest for Rødding i et åbent landskab med spredte landbrugsejendomme. Anlæggets udseende og beliggenhed i landskabet er beskrevet i vurderet i afsnittet "Anlæggets placering i landskabet".

Husdyrbrugets eksisterende anlæg består af to slagtekyllingehuse med servicerum, halmlade, værksted, halmfyr samt fodersiloer til den husdyrproduktion, som er på Staghøjvej 9 i dag.

I forbindelse med udvidelsen af husdyrbruget ønskes der opført en ny staldbygning, som placeres mellem eksisterende stald og maskinhal – ca. 20 meter fra stald.

I tilknytning til ny stald opføres teknikrum samt fodersiloer.

I tilknytning til eksisterende stald og kornsilo opføres endnu en kornsilo.

I forbindelse med etablering af stald, ændres placering af vej, der går nord for bygninger.

Der etableres et befæstet område nord for ny stald, med indkørsel til stald fra øst.

Figuren her under viser placeringen af eksisterende og ansøgte anlæg.

---

² Bekendtgørelse nr. 764 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. af 28.06.2012

Figur 1. Husdyrbrugets driftsbygninger.

Nedenstående tabel viser en oversigt over bygninger og opbevaringsanlæg på ejendommen samt fordelingen af dyr i de enkelte staldafsnit.

Nr.	Anvendelse	Areal / rumfang	Staldsystem	Slagtekyllinger, 35 dage / stipladser
1	Stuehus			
2	Garage	115 m ²		
3	Værksted	330 m ²		
4	Teknikhus / læhus	72 m ²	Dybstrøelse	3 heste < 300 kg.
5	Kyllingehus	2.503 m ²	Dybstrøelse	855.630 / 4.323
6	Kyllingehus	1.803 m ²		
7	Servicrum	50 m ²		
8	Halmfyr	45 m ²		

9	Stålsilo (gastæt silo)	664 tons		
10	Fodersiloer, 4 stk.	40 m ³		
11	Brovægt	-		
12	Opsamlingstank	98 m ³		
13	Opsamlingstank	20 m ³		
14	Trixtank	-		
15	Halmlade	1.260 m ²		
16	Generator	-		
17	Ny Stålsilo (gastæt silo)	664 tons		
18	Nye Fodersiloer, 4 stk.	40 m ³		
19	Servicerum	20 m ²		
20	Opsamlingstank	98 m ³		
21	Kyllingehus	6.000 m ²	Dybstrøelse	108.0000 / 6.000
22	Befæstet område			

Tabel 3. Ejendommens indretning samt fremtidig fordeling af dyr. Bygningsnumre jf. figur 1 ovenfor.

Ny bygning opføres i materialer, der ligner det eksisterende anlæg på ejendommen.

Kyllingerne går i dybstrøelse. Fast gulv med dybstrøelse er det eneste staldsystem til slagtekyllingeproduktion i Danmark. Der benyttes fasefodring, og der er tilsat fytase til indkøbt tilskudsfoeder.

Arealer

Til ejendommen hører 51,37 ha, hvoraf 46,37 ha kan anvendes til udbringning af husdyrgødning. Ud af de 51,37 ha er 17,18 ha forpagtet.

Husdyrgødningsbekendtgørelsen stiller krav om et bestemt forhold mellem den mængde husdyrgødning der udbringes og det areal, der skal være til rådighed for udbringningen (harmoniarealet). I denne godkendelse kan husdyrgødningen udbringes i en mængde svarende til 1,4 DE/ha.

Ejendommens dyrehold producerer 645,85 DE husdyrgødning, hvoraf:

- 64,90 DE udbringes på udbringningsarealerne med 1,40 DE/ha, harmonikrav: 46,35 ha
- 580,30 DE afsættes til biogasanlæg.
- 0,64 DE afsættes udenfor udbringningsarealet (på mark "hest græs" og "perm-græs").

Det samlede harmoniareal er på 46,37 ha og harmonibehovet er jf. Husdyrgødningsbekendtgørelsen på 46,35 ha.

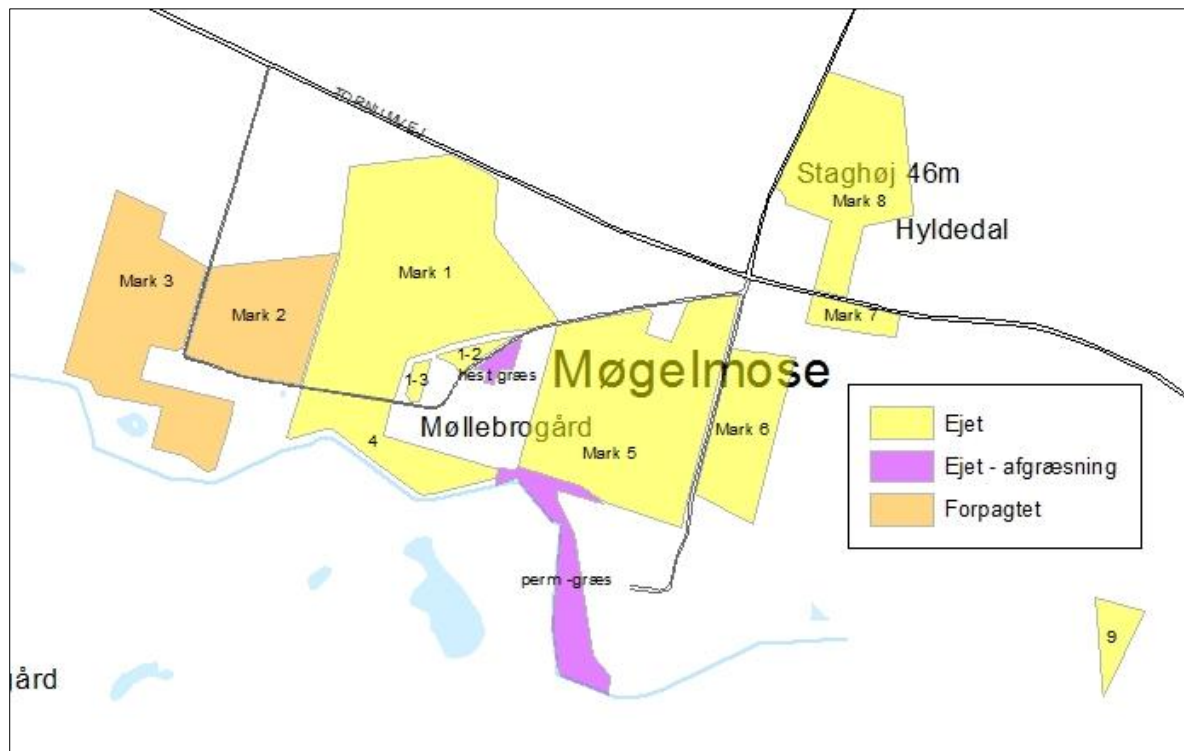
Der er således tilstrækkeligt areal til at opfylde harmonikravet.

Se nedenstående figur og tabel for arealernes placering og størrelse.

Mark 9 etableres med sædskifte K13 (vedvarende græs med udvaskningsindeks på 50). Der stilles vilkår til markens sædskifte.

En forudsætning for, at reduktionen i udvaskning på de to marker der er permanent udlagt i græs opnås er, at arealerne ikke pløjes i perioden 1. marts til 1. juni. Der stilles vilkår herom.

Se nedenstående figur og tabel for arealernes placering og størrelse.

Figur 2. Husdyrbrugets arealer.

Markdata

Marknr.	Ha	Ejerforhold	Anvendelse	Markadresse
Mark 1	11,66	Ejet	Udbringning	Staghøjvej 9, 6630 Rødding
Mark 2	4,34	Forpagtet	Udbringning	Staghøjvej 13, 6630 Rødding
Mark 3	6,95	Forpagtet	Udbringning	Staghøjvej 13, 6630 Rødding
4	2,60	Ejet	Udbringning	Staghøjvej 9, 6630 Rødding
Mark 5	10,09	Ejet	Udbringning	Staghøjvej 9, 6630 Rødding
Mark 6	3,23	Ejet	Udbringning	Staghøjvej 9, 6630 Rødding
Mark 7	0,75	Ejet	Udbringning	Staghøjvej 9, 6630 Rødding
Mark 8	5,51	Ejet	Udbringning	Staghøjvej 9, 6630 Rødding
1-2	0,29	Ejet	Udbringning	Staghøjvej 9, 6630 Rødding
1-3	0,18	Ejet	Udbringning	Staghøjvej 9, 6630 Rødding
9	0,76	Ejet	Udbringning	Staghøjvej 9, 6630 Rødding
hest græs	0,25	Ejet	Afgræsning	Staghøjvej 9, 6630 Rødding
Perm-græs	2,21	Ejet	§3, afgræsning	Staghøjvej 9, 6630 Rødding

Tabel 4. Arealer.

3 Redegørelse og vurdering

Vejen Kommune har i henhold § 19 - § 26 i Husdyrgodkendelsesloven vurderet projektets mulige påvirkning af miljøet og omgivelserne.

Kommunen har på grundlag af ansøgningen og miljøredegørelsen foretaget en vurdering af de forskellige påvirkninger fra husdyrbrugets anlæg og udbringningsarealer. Disse vurderinger ligger til grund for de vilkår, der er angivet i afsnit 1. Vurderingen er foretaget i det nedenstående afsnit.

Generelle forhold

Husdyrproduktionen

Sidste registrering af dyreholdets omfang hos Vejen Kommune er sket i forbindelse med miljøtilsyn den 30. juli 2013.

Registreringen er i overensstemmelse med husdyrbrugets nuværende produktion.

Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er påbegyndt udnyttet inden 2 år fra denne afgørelse. Ved påbegyndt udnyttet menes, at evt. byggeri er startet, eller ændring/udvidelse af dyrehold er indledt.

Anlæg og begrænsning af eventuelle gener for naboer

Husdyrgodkendelseslovens §§ 6, 8 og 20 omhandler en række afstandskrav.

Afstande, samt lovpligtige afstandskrav, jf. §§ 6 og 8 i Husdyrgodkendelsesloven, fra den nye stald er vist i nedenstående tabel. For § 6 gælder, at der ikke må ske etablering af anlæg eller udvidelser, der medfører forøget forurening inden for afstandskravet. For § 8 gælder, at der ikke må ske nyetablering indenfor afstandskravet.

Husdyrgodkendelseslovens § 20 vedrørende genegrænser vil blive behandlet efterfølgende.

§§	Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
8	Nabobebyggelse	ca. 240 m	Fra kyllingestald til Staghøjvej 11	50 m
8	Naboskel	ca. 100 m	Fra kyllingestald til skel mod syd	30 m
8	Beboelse på samme ejendom	ca. 104 m	Fra kyllingestald til stuehus	15 m
8	Levnedsvirksomhed	> 25 m	Ingen i nærheden	25 m
8	Fælles vandindvindingsanlæg	ca. 2.000 m	Fra Kyllingestald til vandværk i Rødding	50 m
8	Enkelt vandindvindingsanlæg	ca. 600 m	Fra kyllingestald til markboring ved Tornumvej 16	25 m
8	Vandløb	ca. 90 m	Til vandløb syd for ejendommen	15 m
8	Dræn	> 15 m	Ingen dræn i nærheden	15 m
8	Sø	ca. 190 m	Sø på mark syd for ejendommen	15 m

8	Offentlig- og privat fællesvej	ca. 15 m	Fra kyllingestald til Staghøjvej bag staldanlæg	15 m
8	Vandløb eller sø > 100 m ²	ca. 90 m	Fra kyllingestald til vandløb mod syd	100 m
6	Byzone	ca. 1.300 m	Fra kyllingestald til Rødding	50 m
6	Samlet bebyggelse	ca. 1.900 m	Fra kyllingestald til Hjerting mod nord	
6	Sommerhusområde	> 300 m	Ingen i nærheden	50 m
6	Boligområde/Blandet bolig og erhverv	ca. 1.600 m	Fra kyllingestald til område i Rødding	50 m

Tabel 5. Oversigt over afstande fra anlæg til nærmeste punkt, hvor der er afstandskrav ifølge Husdyrgodkendelseslovens §§ 6 og 8.

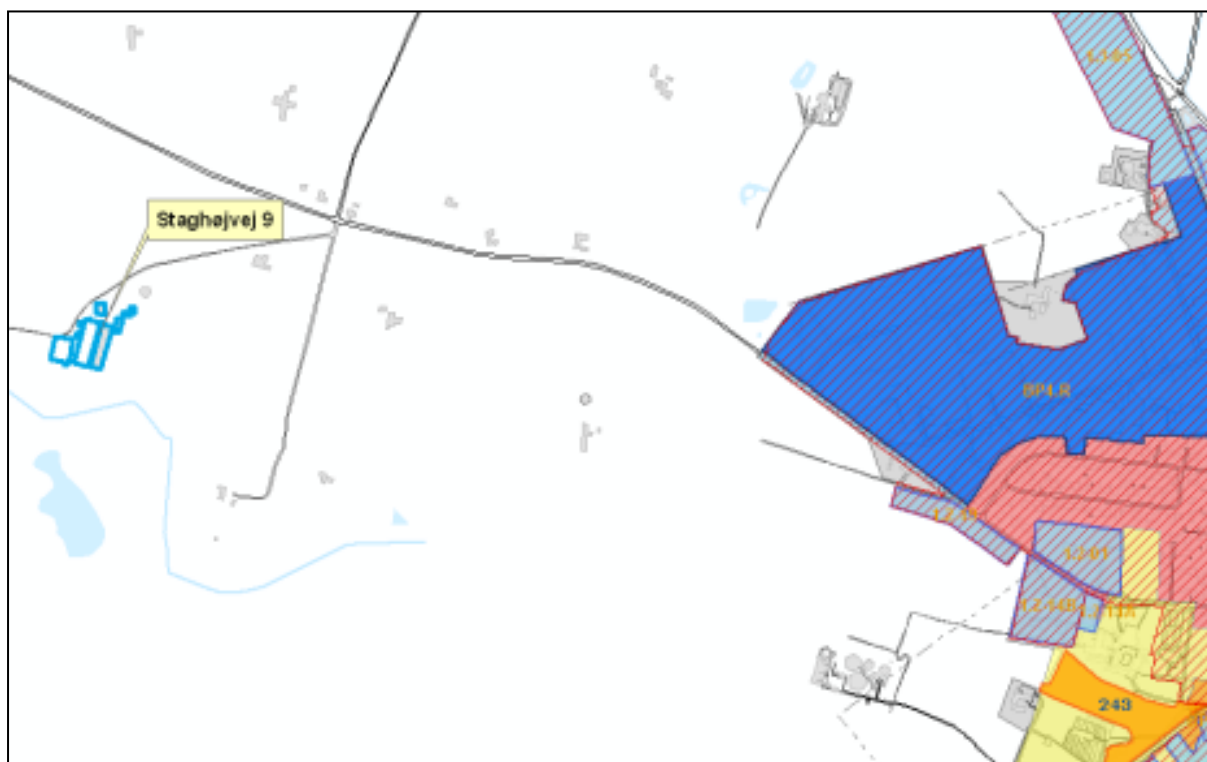
Alle afstande er målt fra den nye fjerkræstald og de angivne afstandskrav er overholdt. Vejen Kommune vurderer, at de generelle afstandskrav er nok til at sikre, at der ikke sker forurening eller gene af omgivelserne.

Lokalisering og Planrammer

Ejendommen ligger ca. 1,3 km fra nærmeste lokalplanområde.

Nærmeste lokalplaner i området er lokalplan nr. BP4.R (ca. 1,3 km øst, målt fra eksisterende kyllingestald) – Lokalplan for område til erhvervsformål i Rødding.

Der er ingen lokalplaner under tilblivelse eller i forslag i området omkring ejendommen.

Figur 3. Husdyrbrugets placering.

Husdyrgodkendelseslovens § 20 siger, at kommunen skal sikre sig, at risikoen for forurening eller væsentlige gener begrænses hvis ændring af anlægget på husdyrbruget foretages indenfor 300 m fra:

- En beboelsesbygning på en ejendom uden landbrugspligt, der ligger i en samlet bebyggelse i landzone, og som har en anden ejer end driftsherren.
- Eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel i fremtidigt byzone- eller sommerhusområde.
- Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende.

Vejen Kommune vurderer, at risikoen for forurening og væsentlige gener for omgivelserne er begrænset, da anlæggets placering i forhold til husdyrgodkendelseslovens genegrænser i § 20 er overholdt.

Afstandsforholdene vurderes i afsnittene om lugt, til- og frakørsel samt støj.

Husdyrgødning og opbevaringsanlæg

Der produceres primært fast husdyrgødning på ejendommen. Husdyrgødningen til egne marker udbringes hovedsagligt direkte eller opbevares i markstak indtil udbringning. Der opbevares ca. 20 % af gødningen på ejendommen, hvoraf ca. 90 % køres direkte ud. De resterende ca. 80 % af husdyrgødningen afsættes til biogas efter endt rotationsrunde.

Flydende "husdyrgødning" på ejendommen består af vaskevand fra rengøring af slagtekyl-lingestaldene. Vaskevandet opsamles i beholdere og udbringes på udbringningsareal efter gældende regler.

Gødningsproduktionen er ifølge ansøgning angivet til:

Gødningstype	Mængder
Flydende "husdyrgødning" (vaskevand)	735 m ³
Fast husdyrgødning	3.155 tons

Tabel 6. Gødningsproduktion.

Husdyrbruget skal have den nødvendige opbevaringskapacitet til opbevaring af husdyrgødning, rengøringsvand, vandspild i forbindelse med husdyrproduktionen samt overfladevand. Der skelnes mellem:

- Rengøringsvand og overfladevand, der kommer i forbindelse med husdyrgødning, som ledes til opbevaringsbeholder for flydende husdyrgødning.
- Sanitært spildevand, som ledes til septiktank eller offentlig kloakering.
- Overfladevand fra tage og udendørsarealer, som ikke kommer i forbindelse med husdyrgødning, som derfor må ledes til dræn for regnvand eller udsprinkles efter forudgående tilladelse.

Opsamlingsbeholdere på ejendommen er begge nedgravede – ejer gennemfører løbende beholderkontroller.

Der er følgende opbevaringsanlæg på ejendommen:

Opbevaringsanlæg	Opførelsesår	Kapacitet m ³
Opsamlingsbeholder	1995	20 m ³
Opsamlingsbeholder	2008	98 m ³
Opsamlingsbeholder	Ny	98 m ³
Samlet kapacitet flydende husdyrgødning		216 m³

Tabel 7. Oversigt over opbevaringsanlæg.

Med en samlet produktion på 735 m³ "gylle" og en opbevaringskapacitet på 216 m³ er der en opbevaringskapacitet på $(216/725 \cdot 12 \text{ mdr.}) = 3,5$ måneder.

Idet der er en begrænset mængde gødning i vaskevandet fra slagtekyllingeproduktion, således at kvælstofindholdet ikke vil kunne overskride 0,3 kg N/ton, skal vaskevandet behandles som spildevand, jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen (§ 3, stk. 8).

Husdyrgødningsbekendtgørelsens anbefaling om minimum 9 måneders opbevaringskapacitet skal således ikke opfyldes. Da vaskevandet, i lighed med husdyrgødning, ikke må udbringes på frossen, vandmættet og snedækket jord anbefaler Vejen Kommune, at der på ejendommen er en opbevaringskapacitet på min. 3 mdr. Anbefalingen følges, da der er kapacitet til ca. 3,5 mdr.

Med en samlet gødningsproduktion på 3.155 tons fast møg med afsætning til biogas samt opbevaring i markstak opfyldes opbevaringskapaciteten til fast gødning for slagtekyllingeproduktion.

Kompost med et tørstofindhold på mindst 30 pct. kan oplagres i marken, når oplaget er overdækket med kompostdug eller lufttæt materiale. Opbevaringen må ikke medføre risiko for forurening af grund- eller overfladevand og oplaget skal opfylde husdyrgødningsbekendtgørelsens afstandskrav for placering af stalde, møddinger mv.

For dybstrøelse fra fjerkræ anses gødningen som værende komposteret efter 1-2 mdr. i stald.

Hos hestene muges der ud én gang årligt, og dybstrøelsen kan derfor opbevares i markstak eller udbringes direkte.

Der stilles vilkår til afsætning af dybstrøelse.

Ammoniakfordampning

Ved udvidelser eller nyetableringer af husdyrbrug over 75 DE stilles generelle krav om reduktion af ammoniakfordampningen fra staldanlægget. For ansøgninger indsendt efter den 15. april 2011 er udgangspunktet en minimumsreduktion på 30 %. Denne reduktion beregnes i forhold til et referencestaldsystem, der er et tidssvarende staldsystem beregnet med normtal for 2005/2006. Kravet om reduceret ammoniakemission gælder for udvidelser samt stalde, der renoveres, men kan efterleves ved reduktion af ammoniaktabet for både de eksisterende og det nye anlæg.

Husdyrbruget på Staghøjvej 9, 6630 Rødding skal leve op til et generelt ammoniakreduktionskrav på 30 %, idet ansøgningen er indsendt maj 2014.

Normtal for fjerkræ er under revision (forventes implementeret fra 1. august), der giver en reduktion af den generelle ammoniakemission for fjerkræbrug. Der er i systemet indsat den

forventede reduktion på 65 % (kemisk luftvasker), grundet den kommende normtalsændring.

Den samlede beregnede ammoniakemission fra stalde og gødningslagre er ca. 7.248 kg N/år, hvilket er en forøgelse på ca. 3.649 kg N/år.

Det generelle ammoniakkrav til det nyetablerede anlæg på minimum 30 % er opfyldt ifølge www.husdyrgodkendelse.dk.

Foruden det generelle ammoniakreduktionskrav ligger der et krav til anvendelsen af Bedste Tilgængelige Teknik (BAT) – se særskilt afsnit herom.

Lugt

Lugt stammer fra opbevaring, transport og udbringning af husdyrgødning, fra vask af staldene og fra selve staldene.

Lugtemission fra staldene og geneafstand fra beboelsesområder er beregnet ud fra følgende:

Afstand til nærmeste byzone (Rødding) er ca. 1,3 km, afstand til nærmeste samlede bebyggelse (Hjerting) er ca. 1,4 km og afstand til nærmeste nabo uden landbrugspligt er ca. 340 m. Der er ikke andre ejendomme med husdyrbrug over 75 DE indenfor 300 m.

I Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 er fastsat det landsdækkende beskyttelsesniveau for lugt, der skal anvendes i kommunernes vurdering af, om der er væsentlige lugtgener i forbindelse med udvidelse af et husdyrbrug. Det fremgår af reglerne, at dette beskyttelsesniveau, som udgangspunkt, er tilstrækkeligt til at sikre omgivelserne imod væsentlige lugtgener.

Ifølge beskyttelsesniveauet skal projektet overholde bestemte lugtgeneafstande, hvis længde afhænger af forskellige områders lugtfølsomhed. Eksempelvis vil beboere i landområder med tilknytning til landbrugserhverv oftest skulle have en højere tolerancetærskel end beboere i byområder. Lugtgeneafstandene beregnes i ansøgningssystemet efter to forskellige metoder, hhv. den ny lugtvejledning, der er beskrevet i "Vejledning om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug", og FMK-vejledningen ("Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde" udgivet af FMK, 2. udgave). Det er de længste beregnede lugtgeneafstande, der skal overholdes.

Ifølge beregningerne udført i ansøgningsskemaet vil geneafstanden i forhold til byzone være ca. 774 m, samlet bebyggelse 595 og enkelt bolig 294 m. Der er ingen nabobeboelse/byzone indenfor 1,2 gange geneafstanden – genekriterierne er overholdt (tabel 8). Ved lugtberegning regnes fra midten af den samlede bygningsmasse med dyr. Derfor er afstanden anderledes end den faktiske afstand. Kriterierne for maksimal lugt på 5 OU_e/m^3 for byzone, 7 OU_e/m^3 for samlet bebyggelse og 15 OU_e/m^3 for enkeltbolig er dermed overholdt.

Husdyrgodkendelseslovens minimumskrav til afstande til nærmeste beboelser inden for de tre typer er overholdt. Vejen Kommune vurderer derfor, at lugt fra staldene ikke vil give væsentlige gener for naboerne.

Lugt i forbindelse med transport behandles under afsnittet "udbringning af husdyrgødning".

Det forventes ikke, at lugt fra ejendommens husdyrproduktion, opbevaring og udbringning af husdyrgødning, m.m. vil medføre lugtgener, der stiger til et niveau, som ikke bør accep-

teres for beboelser i det åbne land. Der henvises til reglerne i Husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Der stilles generelle vilkår til forebyggelse af lugtgener.

Områdetype	Beregningsmodel	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand, nudrift	Vægtet gennemsnitsafstand	Genekriterie overholdt?
Byzone	Ny	773,899 m	-	-	-	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand
Samlet bebyggelse	Ny	594,49 m	-	-	-	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand
Enkelt bolig	Ny	293,29 m	293,09 m	240,73 m	307,94 m	Genekriterie overholdt. Korrigeret geneafstand kortere end vægtet gennemsnitsafstand.

Tabel 8. Lugtgeneafstande for husdyrbruget (www.husdyrgodkendelse.dk).

Spildevand

Ansøger oplyser, at spildevand fra bedriften består af:

- Rengøringsvand fra vask af stalde
- Rengøringsvand fra vask af maskiner
- Tagvand

Sanitært fra driftsbygninger afledes til trixtank.

Der forventes en stigning i spildevandsmængden som følge af udvidelsen. Den forventede mængde spildevand stiger fra ca. 400 m³ til ca. 735 m³.

Rengøringsvand og vaskevand fra maskinvask ledes til opsamlingsbeholder.

Tagvand fra ejendommens bygninger skal fremover føres til forsinkelsesbassin, der placeres syd for ejendommen, bag læhegn. Der etableres et langt bassin, der skal modtage vand fra alle tagoverflader, hvorefter det ledes til bæk. Der udarbejdes særskilt udledningstilladelse hertil.

Det vurderes, at Husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle krav til håndtering af spildevand er tilstrækkelige til at beskytte omgivelserne mod forurening fra spildevand.

I forbindelse med opførelse af den nye stald gøres der hermed opmærksom på, at afløb skal udføres af aut. kloakmester jf. Husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Vejen Kommune vurderer, at de forholdsvis store mængder spildevand fra landbrug med et meget stort samlet tagareal ofte udgør en miljørisiko. Der stilles derfor vilkår om udarbejdelse af en spildevandsplan for hele ejendommen af en aut. kloakmester eller andet uvildigt, godkendt firma.

Det vurderes, at Husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle krav til håndtering af spildevand er tilstrækkelige til at beskytte omgivelserne mod forurening fra spildevand.

Tilladelserne til afledning af spildevand gives særskilt fra miljøgodkendelsen, da de ikke er omfattet Husdyrgodkendelsesloven.

Til- og frakørselsforhold

Skemaet nedenfor angiver antal transporter. En transport vil omfatte både til- og frakørsel. Intern transport f. eks. i forbindelse med fodring er ikke inkl. i ovennævnte oversigt. Vilkår relateret til til- og frakørsel (trafik på egen grund) stilles i afsnittet vedrørende støj i godkendelsen.

Omfanget af antal til- og frakørsler pr. år er jf. ansøgningen:

Transporttype	Nudrift	Ansøgt
	Antal transporter pr. år	Antal transporter pr. år
Udbringning af husdyrgødning, fast	50	100
Udbringning af husdyrgødning, flydende	-	-
Kørsel - Biogas	-	26
Halm	20	40
Foder	65	100
Handelsgødning	2	2
Brændstof	1	2
Levende dyr fra ejendommen	220	220
Levende dyr til ejendommen	8	8
Døde dyr	20	40
Diverse (rengøringsmidler m.m.)	25	25
Affald	3	3
I alt pr. år	414	566

Tabel 9. Til- og frakørsel.

Der sker en mindre stigning i antallet af til- og frakørsler på ejendommen på grund af den forøgede produktion.

Der er to driftsmæssige indkørsler til ejendommen. Disse er i hhv. vestgående og i østgående retning.

Al transport til og fra ejendommen i forbindelse med transport af husdyrgødning, foder, brændstof, ind- og udlevering af dyr sker ved indkørsel fra Tornumvej-øst. Ansøger oplyser, at transport af gødning til afsætning foregår i lukket lastbil.

Transport til ejendommen vil endvidere foregå ned mellem bygningerne (nr. 5 og nr. 21), således at der ikke kommer anden trafik på ny-projekteret vej nord for ejendommen end halmtransporter til halmlade. Disse transporter vil foregå i forbindelse med høst.

Intern transport og trafik på ejendommen i forbindelse med til- og frakørsel vurderes ikke at medføre væsentlige gener for omgivelserne. Vilkår relateret til støj i forbindelse med til- og frakørsel (trafik på egen grund) stilles i afsnittet vedrørende støj i godkendelsen.

Det er Vejen Kommunes vurdering, at der er gode adgangsforhold ved ejendommen i forbindelse med transport til og fra ejendommen.

Vejen Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at transporterne til og fra husdyrbrugets produktionsanlæg ikke vil være til væsentlig gene for nabobeboelser og omgivelserne i øvrigt, når de til enhver tid gældende generelle regler for miljøgodkendelsen overholdes.

Miljøgodkendelsen meddeles jf. Husdyrgodkendelsesloven, og der kan ikke stilles vilkår til trafik/kørsel på offentlig vej. Dette reguleres af færdselsloven.

Udbringning af husdyrgødning

Transportruterne der benyttes ved udbringning af husdyrgødning er hovedsageligt interne. I forbindelse med udbringning benyttes Staghøjvej kortvarig og Tornumvej krydses.

Da der ikke er tæt bebyggelse og byzone i forbindelse med de angivne transportruter, er det kommunens vurdering, at det øgede antal transporter med husdyrgødning ikke vil være til væsentlig gene for omgivelserne.

Støj

Ansøger oplyser, vedrørende støj fra intern transport, omfang, tid, placering, at:

Aflæsning og indsnegning af foder giver anledning til støj i ca. 45 minutter pr. foderleverance.

Ventilation af staldanlæg er størst i slutningen af produktionsperioden, hvor ventilationsbehovet er størst. Ventilationsbehovet er desuden afhængig af udendørs temperatur og årstid. Ventilationen er frekvensstyret og tilkoblet automatisk styringsenhed, der sikrer mod overventilation af staldene.

Øvrige støjkilder er kørsel med landbrugsmaskiner, til- og frakørsel af foder og dyr. Leverance af foder og afhentning af dyr foregår så vidt muligt indenfor normal arbejdstid på hverdage. Indfangning og læsning af slagteklare dyr kan strække sig over en hel dag. Bortkørsel af gødning foregår umiddelbart efter at stalden er tømt og tager ca. en dag.

Det vurderes, at der er foretaget tiltag på ejendommen for at reducere støjbelastningen for de omkringboende, og at støjniveauet på ejendommen sandsynligvis ikke vil blive til gene for nabolaget.

I Støjvejledningen³ anføres ingen grænseværdier for støjbelastningen fra virksomheder ved boliger i det åbne land. Man bør ved fastlæggelse af støjgrænser, ved de nærmeste boliger, anvende de grænseværdier der gælder for områder med blandet bolig- og erhvervsbebyggelse. Disse værdier er anvendt i godkendelsen.

Det vurderes, at støjgrænserne vil blive overholdt, da de fleste støjkilder primært er aktive i driftsperioden mellem kl. 07.00 og 18.00.

Der stilles generelle vilkår til overholdelse af støjgrænser samt vilkår om, at en beregning/måling af støjniveauet i omgivelserne kan kræves, såfremt tilsynsmyndigheden Vejen Kommune finder, at eventuelle klager er velbegrundede.

---

³ Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 "Ekstern støj fra virksomheder".

Fluer og skadedyr

Ansøger oplyser, at der ikke umiddelbart er fluegener fra dybstrøelsen.

Hvis der opstår problemer med fluer, vil de blive bekæmpet efter de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrslaboratorium.

Rotter overfører sygdomme, æder mad og husdyrfoder og ødelægger bygninger og kloaksystemer. Enhver, der opdager rotter, har pligt til at anmelde det til kommunen. Det gælder for både private og virksomheder. Man kan forebygge rotter ved at rydde op udendørs, så de ikke har mulighed for at bygge rede og ved at sørge for, at de ikke har adgang til madrester, foderrester og korn.

Rottebekæmpelse foretages af privat firma, der har autorisation til skadedyrsbekæmpelse.

Vejen Kommune henstiller til, at de autoriserede kasser med rottegift placeres og tilses, så mennesker og husdyr ikke uforvarende kommer i kontakt med giften, og at der generelt holdes pænt og ryddeligt omkring ejendommen.

Der stilles vilkår om, at fluer bekæmpes i overensstemmelse med retningslinjer fra Statens Skadedyrslaboratorium.

Der stilles vilkår om forebyggende rottebekæmpelse af autoriseret firma, da der forekommer oplagring af foder på virksomheden.

Vejen Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at der efter projektets gennemførelse, med de stillede vilkår, ikke vil ske en væsentlig opformering af fluer og skadedyr på husdyrbruget, og at ejendommens skadedyrsbekæmpelse vil være tilfredsstillende.

Støv

Ansøger oplyser, at der i forbindelse med levering af kraftfoder kan opstå støvgener, hvilket dog oftest er af begrænset karakter. Foderet tippes i påslag og snegles op i siloerne. Der er derfor ingen gener (hverken støj eller støv) i forbindelse med foderleverancer.

Der forventes ingen væsentlige problemer med støv fra husdyrbruget. Der henvises dog til god landmandspraksis, således at al transport til og fra bedriften og levering af foder foregår ved brug af hensynsfuld og effektiv kørsel mht. udnyttelse af kapacitet.

Vejen Kommune vurderer, at eventuel støvafgivelse fra produktionsanlægget ikke vil medføre væsentlige gener ved nabobeboelser og uden for bedriftens arealer i øvrigt.

Der fastsættes vilkår om, at driften ikke må medføre væsentlige støvgener.

Lys

Ansøger oplyser, at der er lamper ved indgangsparti og større lysarmaturer ved porte, som kun anvendes ved ind- og udsætning af dyr. Der er installeret lysstyring, således lyset ikke er tændt unødigt. Der er ingen lysplader i staldanlægget.

Udendørs pladsbelysning skal forsynes med bevægelsessensorer, der sikrer, at lyset kun er tændt i op til en halv time ad gangen.

Der fastsættes generelt vilkår om, at ejendommens drift ikke må medføre væsentlige lysgener. Det vurderes, at der, med de stillede vilkår, ikke vil være væsentlige gener forbundet med ejendommens belysning.

Oplag af olie og kemikalier

Ansøger oplyser, at sprøjtning varetages af 3. mand. Der opbevares ikke pesticider på ejendommen.

Der forefindes en 1.500 l olietank fra 2001 på husdyrbruget. Denne er placeret i den nye lade vest for staldene på fast bund.

Der forefindes en 1.200 l olietank fra 1997 på husdyrbruget. Denne er placeret i aflåst container på fast bund.

Der stilles vilkår om, at håndtering af brændstof skal foregå sådan, at der ikke opstår risiko for forurening af jord og grundvand.

For at forebygge spild og forurening som følge af oplag af olie og kemikalier, stilles der vilkår til opbevaring og bortskaffelse.

Affald

Ansøger oplyser:

At døde dyr opbevares i lukkede container indtil afhentning af DAKA. Døde dyr afhentes efter behov – ca. en gang om ugen.

At alt fast affald opbevares i container og afhentes af Brdr. Thomsen.

At olie- og kemikalieffald opbevares i værksted og afleveres på Kommunal modtagestation.

Opbevaring og afhentning af selvdøde og aflivede dyr reguleres af "Bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr"⁴.

Virksomheden modtager ikke affaldsprodukter f.eks. slam eller mucosa til jordbrugsformål.

Jf. ovenstående, vurderer Vejen Kommune, at håndtering af affald sker på forsvarlig vis, og der stilles ikke skærpede vilkår.

Vand og energiforbrug

Beregninger på elforbruget viser, at forbruget på ejendommen ligger ca. 87 % under det forventelige niveau. Varmeforbruget ligger ca. 4 % under det forventelige niveau. Der er sandsynligvis ikke de store besparelser at finde, og der stilles derfor ikke krav til, at ejendommen skal have besøg af en energikonsulent.

Drikkevandsforsyningen sker fra Rødding Vandværk.

Vand	Efter udvidelse - mængde pr. år
Drikkevand	ca. 8.132 m ³
Vaskevand	ca. 735 m ³

Tabel 10. Vandforbrug

Energi	Efter udvidelse - mængde pr. år
Elforbrug	85.000 kWh

⁴ Fødevarerministeriet, Bek. nr. 558 af 01.06.2011.

Fyringsolie	0 L
Dieselolie	4.000 L
Halm til halmfyr	610 ton

Tabel 11. Energiforbrug

Risici

Ansøger oplyser (kursiv):

Redegørelse for mulige uheld

Umiddelbare risici for uheld i forbindelse med driften, der kan medføre en øget forurening, vil være: ventilationssvigt, forkerte foderblandinger, uheld ved transport eller lagring af husdyrgødning. Der er tale om en produktion med dybstrøelse som efter endt produktionsrunde opbevares i markstak. Derfor er der ikke er risiko for afstrømning fra lager.

Minimering af risiko for uheld

Der er etableret en alarm på ventilationsanlægget således, at der i forbindelse med driftsstop bliver iværksat nødventilation i anlæggene. Indlægssedler bliver kontrolleret ved levering af foder, og ved driftsstop på foderanlægget bliver alarmen aktiveret. Det tilstræbes at opbevare, transportere og udsprede husdyrgødningen uden spild undervejs. Et eventuelt spild vil efterfølgende blive fjernet.

Minimering af gene og forurening ved uheld

Forkert foder bliver udskiftet så snart, der er kendskab til fejlliverance. Ventilations- og foderanlægget vil blive tilset umiddelbart efter, at alarm for driftsstop er modtaget. Evt. spild af husdyr-gødning bliver opsamlet og der gøres tiltag så videre spredning stoppes. Ved større uheld alarmeres 112 og myndighederne kontaktes.

For at imødegå uheld og begrænse eventuelle følger for omgivelserne, stilles der vilkår om udarbejdelse af beredskabsplan for husdyrbruget.

Vejen Kommune vurderer herefter, at risici er minimeret og med udarbejdelse af beredskabsplan sikres begrænsning af følgevirkninger af eventuelle uheld.

Anvendelse af bedste tilgængelige teknik - BAT

Den årlige ammoniakfordampning fra stald og anlæg på husdyrbruget skal leve op til samme niveau, som der kan opnås ved anvendelse af de beskrevne tiltag i nedenstående tabel, for at leve op til Husdyrgodkendelseslovens krav om anvendelse af BAT.

Det nedenfor beskrevne BAT-niveau medfører en samlet ammoniakfordampning fra stalde og lagre på ca. 9.639 kg N/år. Det fremgår af den endelige ansøgning om godkendelse, at den samlede ammoniakfordampning fra anlægget er ca. 7.248 kg N/år.

Det samlede anlæg lever derved op til BAT-niveauet for denne ejendom.

Det eksisterende og nye staldanlæg består af Stald med fast bund og dybstrøelse.

FJERKRÆ	BAT-niveau
Foder / Staldsystemer	Slagtekyllinger: Til fastlæggelse af niveau anvendes: "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) – Husdyrbrug med konventionel produktion af slagtekyllinger" udgivet af Miljøstyrelsen (11,9 kg NH ₃ -N/1.000 prod. slgt. kyll.)
Opbevaringsanlæg	Vejen Kommune vurderer, at overdækning af ny og eksisterende gyllebeholder rækker ud over BAT. Reduktionen i ammoniakfordampning vurderes til ikke at være proportional med investeringen i en overdækning af opbevaringsanlægget. Herunder også med hensyn til besparelser i form af en større tilbageholdt kvælstofmængde i husdyrgødningen samt færre transporter med gylle, da der ikke tilføres regnvand til en overdækket gyllebeholder.

Ammoniakpåvirkningen af beskyttede naturområder omkring ejendommen vurderes i afsnit herom.

Med begrebet "Bedst Tilgængelig Teknologi" menes den teknik, som mest effektivt giver et høj beskyttelsesniveau for miljøet som helhed. De miljømæssige fordele er afvejet i forhold til de økonomiske udgifter. Vurderingerne i relation til BAT skal som minimum følge kravene i EU-kommissionens referencedokument om BAT for intensivt hold af svin og fjerkræ (det såkaldte BREF-dokument). Vurderingerne for anvendelse af BAT på Staghøjvej 9, 6630 Rødding skal ske i forhold til følgende aspekter:

1. Management/Godt landmandsskab
2. Fodringsstrategier
3. Staldsystemer
4. Forbrug af vand og energi
5. Opbevaring af husdyrgødning
6. Udbringning af husdyrgødning
7. Egenkontrol

Følgende er angivet i ansøgningen (markeret med *kursiv*):

<i>Management</i>		
1	<i>GLP (God Landmands Praksis):</i>	<i>Stald: Datalogning af foderforbrug, vandforbrug, dødelighed, tilvækst og ventilation.</i>
		<i>Mark: Markplan, gødningsplan, sprøjteplan.</i>
<i>Anvendelse af bedste tilgængelige teknik inden for områderne:</i>		
2	<i>Foder:</i>	<i>BREF: der anvendes fasefodring afhængig af dyrenes udvikling. Fasefodring er indregnet i normtallene og derfor benyttes normtallene i www.husdyrgodkendelse.dk.</i>
3	<i>Staldindretning:</i>	<i>Slagtekyllinger produceres i gulvdrift, dybstrøelse som er eneste staldsystem i Danmark til produktion af slagtekyllinger.</i>

4	Forbrug af vand og energi:	Vand: Den primære kilde til vandspild er utætte vandnipler. Disse efterses dagligt, så vandspild minimeres. Dette er en del af god management.
		Energi: Lysstyring og lysdæmpning, samt frekvensstyret ventilation gør at strømforbruget holdes på et minimum. Ventilationssystemet er computerstyret og tilpasset produktionen for at sikre optimal køretid.
5	Lager:	Dybstrøelse opbevares i markstak Opsamlingsstank benyttes til vaskevand.
6	Udbringning:	Bredspredt udbringning er bedste og eneste udbringningsform, når det handler om fjerkrægødning, og er derfor BAT.

Ad 1. Management/Godt landmandsskab

Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse

Dyrene passes og opstaldes efter kravene i bekendtgørelsen om hold af slagtekyllinger "Bekendtgørelse om hold af slagtekyllinger og rugeægproduktion. Bekendtgørelse nr. 757 af 23. juni 2010".

Slagtekyllingeproduktionen foregår efter princippet alt ind alt ud. Længden af en produktionsperiode er ca. 35-40 dage fra indsættelse af de daggamle kyllinger til de leveres på slagteriet. Herefter følger en tomgangsperiode, som er ca. 8 dage. I tomgangsperioden er der ingen dyr på ejendommen. Der kan gennemsnitligt gennemføres 8 hold slagtekyllinger pr. år i et hus.

Efter hvert hold rengøres stalden grundigt med vand og desinficeres. Rengøringen starter med, at al strøelse fjernes fra stalden og køres til oplagring i for eksempel en afdækket markstak. Herefter vaskes stald og inventar. Specielt rengøres ventilation udvendig og indvendig, ligesom udendørs fodersiloer tømmes. Stald, forrum og arealer ved udgange desinficeres.

Efter tomgangsperioden, hvor stalden står tom og rengjort, gøres klar til nye dyr. Klargøringen består blandt andet af: opvarmning og udtørring af stalde, inventaret samles og afprøves og der tilføres en ny strøelse i en passende mængde på gulvet. Der anvendes halm, spåner eller spagnum som strøelsesmateriale. Minimum 2 dage før de nye dyr skal indsættes i stalden øges opvarmningen til ca. 33 °C. Det sikrer de daggamle kyllinger en blid overgang, når de bliver leveret direkte fra rugeriet. I den første del af produktionsperioden er varme vigtig. Det er desuden vigtigt med en vis fugtighed i stalden, for ellers får kyllingerne problemer med en for lille vandoptagelse. I

de første tre uger af produktionsperioden er det hensigtsmæssigt, at den relative fugtighed ligger mellem 60 til 70 %, mens den relative fugtighed i de resterende uger af produktionsperioden bør ligge mellem 40 til 60 %. Definitionen af en god strøelse er, at den er tør og løs gennem hele produktionsperioden. Dette kan opnås ved at styre ventilationen efter både temperatur og den relative fugtighed i stalden.

Foder og rent vand er vigtig, for at opnå en optimal produktivitet. I løbet af 2-3 uger sænkes temperaturen til 18- 22 °C. Der anvendes lysprogrammer og foderfaser for at opnå den

ønskede udvikling på den ønskede tid. Vand- og fodersystemer tilpasses hele tiden til dyrenes udvikling og størrelse.

Den daglige pasning består i at tilse dyrene og at sørge for at foder, vand og klima er optimalt i forhold til dyrenes udvikling. Der indsamles døde dyr og der foretages inspektion mindst to gange daglig. Drikkesystemet efterses regelmæssigt, så der altid er frisk drikkevand.

Når kyllingerne er slagteklare indfanges og flyttes de ved hjælp af fangemaskiner og transportkasser til slagteriet. Indfangningen foregår normalt med maskiner, som fylder kyllingerne i kasser. Kasserne stables på lastbilen. Lastbilen er indrettet til transport af slagtekyllingerne, dvs. klima under kørslen kan reguleres, ligesom på og aflæsning foregår uden fare for dyrene. Belægningen i kasserne tilpasses, så dyrene ikke lider overlast under transporten. Når kasserne er tømt på slagteriet, vaskes og desinficeres både kasserne og det øvrige transport- og indfangningsmateriel.

Når stalden er tømt skal den rengøres på ny og gøres klar til næste hold kyllinger. Tømning foregår indenfor nogle timer, rengøring og vask af stalden foregår typisk i løbet af 1 – 2 dage.

Ad 2. Fodringsstrategier

Der anvendes tørfoder med fytase til kyllingerne. Fodernormerne følges og der anvendes fasefodring så fodret er tilpasset kyllingernes alder og udviklingstrin.

Ad 3. Staldsystemer

Med hensyn til BAT og staldsystemer så er der forskellige definitioner på, hvad BAT er. Der er både referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) og BAT bladene.

I BREF står der, at følgende staldsystem til konsumægproduktion er BAT: Beriget Buranlæg.

Der findes til dato to BAT byggeblade der vedrører fjerkræproduktion. Det omhandler systemer til at nedsætte ammoniak fordampningen hos æglæggere og er derfor ikke taget i brug.

1. Fjerkræ – Æglæggere, skrabeægsstald. Skrabeægsstald med gødningstørring.
2. Fjerkræ – Æglæggere, beriget burægsstald. Gødningsbånd og hyppig udmugning.

Der findes BAT blade ang. luftvaskere. Disse er afprøvede og testede i svinestalde.

Der er afprøvet en prototype luftrenser til fjerkræproduktion:

http://www.lr.dk/bygningerogmaskiner/informationsserier/info-byggeriogteknik-gratis/0065_mhj_pdf_stub.htm.

Luftrenseren blev afprøvet i en slagtekyllingestald, over en periode på et hold kyllinger (35 dage). Denne renser er ikke sat i produktion da afprøvningen viste en række problemstillinger der skal løses før den evt. bliver sat i produktion. I fjerkræproduktion er støvet meget fedtet, dette sætter sig i renseren som derved får reduceret effekten. Specielt ved fjerskifte – som sker 1 gang pr hold vil der være meget støv som forventes at give driftsproblemer. Der vil være et øget ressourceforbrug i forbindelse med anvendelse af kemisk luftrenser både i form af tid til vedligeholdelse, rengøring og driftsproblemer men også i form af øget

forbrug af vand, el og svovlsyre til driften. På den baggrund er luftvaskere fravalgt i denne ansøgning.

Der er ingen BAT blade med biologisk luftrensning. Det er endvidere ikke muligt at benytte biologisk luftrensning i stalde med hold drift, hvor stalden står tom i en længere periode.

Slagtekyllinger produceres i gulvdrift, dybstrøelse som er eneste staldsystem i Danmark til produktion af slagtekyllinger.

Denne staldtype er den eneste, som anvendes til slagtekylling produktion i Danmark. I udlandet findes systemer, hvor dyrene holdes i etager, disse er uden strøelse og har derfor ikke så stor dyrevelfærd som den Danske model med gulvdrift. Kravet til strøelsen og kontrol af trædepuder sikre at der forbliver fokus på dyrevelfærd gennem korrekt og optimal drift af produktionen.

Staldene tilbyder gode forhold for dyrene. I starten opvarmes staldanlæg til høj temperatur for at imødekomme kyllingens krav. I løbet af vækstperioden ændres klima og temperatur i forhold til dyrenes velbefindende. Der kan foretages udtynding i slutningen af produktionen, det er et tiltag som kan bruges for at optimere slagteriernes behov for råvarer. Hvis udtynding anvendes er det kun to – tre dage mellem leverancerne. Det normale er alt ind alt ud, hvor alle dyr indsættes samtidig og leveres til slagt samme dag. Dyrenes krav til fodring og vandoptag optimeres hele tiden og med adgang til strøelse på gulvet er der også beskæftigelse til dyrene. Systemet vurderes at opfylde dyrenes behov, da dyrene holdes på dybstrøelse som tillader naturlig skrabeadfærd. Indretning, foder og vandsystemer sikre den optimale produktion, dødeligheden og sundheden er vigtige parametre, og det er vigtigt at kunne levere en ensartet kylling af høj kvalitet til slagt.

Ad 4. Forbrug af vand og energi

Ved nye stalde er det BAT, at reducere energiforbruget ved at anvende naturlig ventilation, hvor dette er muligt. For mekanisk ventilerede stalde er det BAT, at reducere energiforbruget, ved at optimere udformningen af ventilationssystemet i hver stald for at tilvejebringe god temperaturkontrol samt opnå minimumsventilation om vinteren. Øget modstand i ventilationssystemer undgås ved at holde ventilationssystemet rent.

Der anvendes frekvensstyret ventilation, som hindrer overventilering. Øget modstand i ventilationssystemer undgås gennem hyppigt eftersyn og rengøring af luftkanaler og fans ved holdskifte.

Energi

Der bruges varmetilførsel til kyllingestaldene ved hvert holdskifte. Inden de daggamle kyllinger indsættes varmes stalden op til 33 grader for at give kyllingerne optimale betingelser. Temperaturen i stalden reduceres løbende i takt med kyllingernes udvikling.

Fravalg af Varmegenindvinding:

Der er ikke et kontinuerligt behov for varme i produktionen på ejendommen hvortil varmen fra genindvinding kan afsættes. Da den genindvundne varme ikke kan udnyttes, etableres der ikke varmegenindvinding på ejendommen.

Strøm

Der anvendes primært strøm til ventilation i produktionen.

For at maksimere effekten af ventilationen rengøres ventilationens mekaniske dele (herunder luftkanaler og fans) ved hvert holdskifte. Dette noteres i logbog.

For at undgå overventilation og dermed ekstra strømforbrug er der en styring af anlægget. Der kan regulere i forhold til temperatur, luftfugtighed og kurvestyring (indsætningsdato/vægtinterval). Ventilationsdata logges i styringscomputer.

Elforbruget er hovedsageligt knyttet til ventilation af staldene. Forbruget ændres ikke i forbindelse med revurderingen.

Belysning

Der vælges belysning som tager hensyn til elforbruget og dyrevelfærd.

Belysningen styres af lysprogram der sikre at lyset i stalden stimulerer vækst og trivsel. Der vil en glidende overgang fra lys til mørke i stalden. Der er ikke vinduer eller lysplader i produktionsdelen.

Tilvalg af BREF

Timerindstilling: Belysningen reguleres i forhold til kyllingernes adfærd og alders- / udviklingstrin.

Længden af lysperioden følger en forudbestemt kurve, som tager hensyn til dyrenes alder og udviklingstrin.

Staldbelysningen er styret separat

Lysstyring og lysdæmpning, samt frekvensstyret ventilation gør at strømforbruget holdes på et minimum. Ventilationssystemet er computerstyret og tilpasset produktionen for at sikre optimal køretid.

Vandforbrug

Staldene rengøres efter hvert hold kyllinger. Rengøringen vil blive afsluttet med en desinfektion.

Vask af maskiner foregår på ejendommen.

Drikkenipler placeres højt for at lette hønernes vandoptagelse og minimere vandspild. Spildrender anvendes primært ved slagtekyllinger.

Den primære kilde til vandspild er utætte vandnipler. Disse efterses dagligt, så vandspild minimeres. Dette er en del af god management.

Kontrol

Det er BAT at reducere energiforbrug og vandforbrug ved at gøre alt det følgende:

- Anvende lavenergi-belysning
- Ventilere staldene optimalt
- Rengøring af stald og udstyr efter hver produktionscyklus eller batch.
- Udførelse af regelmæssigt kalibrering af drikkevandsanlægget for at undgå spild.
- Registrering af vandforbrug gennem måling af forbrug.
- Detektering og reparation af lækager.

Ad 5. Opbevaring af husdyrgødning

Dybstrøelse opbevares i markstak. Opsamlingstank benyttes til vaskevand.

Gødningshåndteringen består i fjernelse af hele gødningsmængden fra stald efter hvert hold. Lagringen foregår som markstak eller ved direkte udkørsel af gødningen på marken. Der er tale om 100 % dybstrøelse, når det er slagtekyllinger. Der anvendes halm, spåner eller spagnum som strøelsesmateriale.

Normen for opbevaring af fast hønsemøg er en mødding.

Normen for opbevaring af dybstrøelse er en markstak.

Normen for opbevaring af gylle er tæt beholder tilmeldt beholderkontrol.

Den del af dybstrøelsen, der ikke udbringes direkte bliver opbevaret i markstak.

Ad 6. Udbringning af husdyrgødning

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag. En del af disse tiltag er omfattet af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem.

Ved hjælp af mark og gødningsplaner tilpasses mængden af gødning til den enkelte afgrødes forventede behov. Der tages blandt andet højde for jordbundstype, sædskifte, vanding, planternes udbytte og kvælstofudnyttelsen. Der køres ikke på vandmættet eller oversvømmet arealer. Til vandløb holdes altid minimum 2 meter bræmmer.

Ansøger vil derfor søge den mest optimale udbringningsteknik, placering i sædskiftet og benytte de mest optimale vejrforhold, for at minimere mængden af fordampet ammoniak mest muligt og udnytte mængden af næringsstoffer mest muligt.

Bredspredning af fjerkræmøget er ifølge BREF den bedste metode til udbringning af fast husdyrgødning.

218,21 DE af husdyrgødningen afsættes til biogas.

Tiltag

- Minimere emissionerne fra gødning til jord og grundvandet ved at afbalancere mængden af gødning med afgrødens forventede krav.
- Der tages hensyn til de pågældende markers karakteristika, når der tilføres gødning på dem; dette gælder i særdeleshed jordbundsforholdene, jordtypen og arealets hældning, klimatiske forhold, nedbør og kunstvanding, jordens anvendelse og dyrkningsmetoder, herunder vekseldrift.
- Gødningen tilføres ikke til stejlt hældende marker.
- Gødningen tilføres ikke til arealer der støder op til vandløb (ved at efterlade et stykke jord ubehandlet, 2 meter bræmmer).
- Gødning skal spredes så tæt som muligt før den maksimale afgrødevækst og optagelse af næringsstoffer finder sted.
- Der må ikke tilføres gødning til jorden, når marken er vandmættet, oversvømmet eller snedækket.
- Gødning spredes i løbet af dagen, hvor det er mindre sandsynligt at folk er hjemme desuden undgås weekender og helligdage.
- Opmærksom på vindretning i forhold til nabohuse.

Ad 7. Egenkontrol

- *Der benyttes en staldtavle og logbog i tilknytning til produktionen. Daglig føres logbog over produktionsresultater, vand- og foderforbrug.*
- *I logbog noteres uregelmæssigheder i forhold til driften; ex strømsvigt, ventilationsvigt.*
- *Kyllingeproduktionen følger KIKsystemet.*
- *Der bliver årligt udarbejdet gødnings- og sædskifteplaner/regnskaber.*
- *Der sker løbende vedligeholdelse af produktionsudstyr efter behov.*

Vejen Kommune vurderer, at husdyrbruget anvender bedst tilgængelig teknologi – fx indenfor følgende emner:

- Løbende eftersyn af indretninger på bedriften.
- Hyppige registreringer af vand- og energiforbrug.
- Elektronisk styring af lyset i staldene og udendørs.
- Produktionen følger KIKsystemet eller tilsvarende.
- Ansøger eller dennes ansatte tilser dyr og produktionsanlæg flere gange dagligt.
- Der bruges fasefodring i slagtekyllingeproduktionen.
- Opsamlingstankene er overdækkede og der er dermed ikke tilførsel af regnvand. Dette reducerer antallet af transportere, og derved energiforbruget i forbindelse med udkørsel af det opsamlede vaskevand.

De etablerede staldsystemer på ejendommen vurderes til at leve op til kravet til BAT for alle dyregrupper.

For oplag af husdyrgødning vurderer Vejen Kommune, at gældende lovkrav på området er tilstrækkelig til at opfylde kravet til anvendelse af BAT.

For udbringning af husdyrgødning vurderer Vejen Kommune, at gældende lovkrav er BAT, da yderligere krav vil være uforholdsmæssigt dyre i forhold til den opnåelige miljøeffekt.

Ved fremtidig renovering af eksisterende staldafsnit, skal Vejen Kommune vurdere, om det valgte staldsystem lever op til BAT på renoveringstidspunktet og senest ved revurderingen i 2020. Fremtidige ændringer i dyrehold, staldanlæg, anlæg til opbevaring af husdyrgødning m.v. skal anmeldes til Vejen Kommune, jf. Husdyrgødningsbekendtgørelsens §§ 31 og 32.

Det er Vejen Kommunes vurdering, at husdyrbruget lever op til BREF-dokumentets BAT-niveau på punkterne: fodring, staldsystemer, energi- og vandforbrug, opbevaring af husdyrgødning og udbringning af husdyrgødning. Vejen Kommune vurderer yderligere, at de stillede vilkår til management og egenkontrol vil være tilstrækkelige til at husdyrbruget også lever op til BREF-dokumentet vedr. management og egenkontrol.

Vejen Kommune vurderer, at husdyrbruget med de oplyste tiltag og de stillede vilkår vil kunne leve op til BREF-dokumentets⁵ krav om anvendelse af Bedst Tilgængelig Teknologi.

---

⁵ Referencedokument for bedste tilgængelige teknikker, www.mst.dk

Ejendommens påvirkning af beskyttet natur – ammoniak

Før der meddeles tilladelse eller godkendelse af husdyrbrug efter § 10, § 11, § 12 eller godkendelse af arealer til afsætning af husdyrgødning fra husdyrbrug efter § 16 i Husdyrgodkendelsesloven, skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område og Bilag IV-arter væsentligt, jf. Habitatbekendtgørelsen⁶.

I så fald skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger under hensynstagen til bevaringsmålsætningen for de pågældende områder. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområde (dvs. de arter og naturtyper området er udpeget for at beskytte), kan der ikke meddeles tilladelse eller godkendelse til det ansøgte, jf. "Waddenzee-dommen"⁷.

Påvirkninger vurderes fra ejendommens anlæg og arealer i eller op til Natura 2000-områder på såkaldte kategori 1, 2 og 3 naturområder.

Det er fastsat i Husdyrgodkendelseslovens § 7, at anlæg større end 15 DE ikke må etableres, udvides eller ændres, hvis det ligger mindre end 10 m fra kategori 1 og 2 naturområder. Derudover er der krav til maksimal tilladte ammoniakdeposition på naturområder i kategori 1, 2 og 3. Se nedenstående afsnit.

Med anlæg menes stald eller gødningsopbevaringsanlæg.

Påvirkning af kategori 1 naturområder

For naturområder i kategori 1 (ammoniakfølsomme naturtyper indenfor Natura 2000 områder) gælder, at totalbelastningen i naturområdet ikke må overskride fastlagte beskyttelsesniveauer, som afhænger af antallet af øvrige husdyrbrug på mellem 15 DE og 500 DE indenfor 1.000 m fra naturarealet, samt antallet af husdyrbrug på over 500 DE, som påvirker naturarealet med over 0,3 kg N/ha.

Der er ingen kategori 1 natur i nærheden af ejendommen. Nærmeste Natura 2000 område er nr. 91 (habitatområde nr. 80) – Kongeåen - mere end 6 km nordvest for anlægget.

Der forventes således ikke nogen væsentlig påvirkning af naturtyperne, og Vejen Kommune vurderer, at der ikke er behov for at stille skærpede vilkår for at begrænse kvælstofdepositionen på naturtyperne.

Der er registeret fem søer inden for 1.000 m fra anlægget. Vejen Kommune har ikke kendskab til, at de pågældende søer er karakteriseret som akvatiske naturtyper, der indgår i udpegningsgrundlaget for habitatdirektivet. Det vurderes, at den primære risiko for næringsstofpåvirkning af søerne er tilførsel af fosfor via overfladeafstrømning fra de omkringliggende arealer, mens påvirkningen af luftbåret ammoniak ikke vil være af afgørende betydning. Vejen Kommune vurderer derfor, at der ikke er grund til at stille skærpede vilkår til ammoniakreduktionen i forbindelse med påvirkning af søerne.

---

⁶ Habitatbekendtgørelsen, Bek. nr. 408 af 01.05.2007.

⁷ Waddenzee-dommen fra EF-Domstolen, sag nr. C-127/02

Påvirkning af kategori 2 naturområder

For naturområder i kategori 2 (§ 7 arealer udenfor Natura 2000 områder) gælder, at totalbelastningen i naturområderne ikke må overskride 1,0 kg N/ha/år. § 7 arealer er højmoser, lobeliesøer samt heder større end 10 ha og overdrev større end 2,5 ha.

Der er ingen kategori 2 natur i nærheden af ejendommen. Nærmeste kategori 2 natur er et overdrev, der ligger mere end 5 km nord for ejendommen.

Påvirkning af kategori 3 naturområder

Kommunen skal jf. Husdyrgodkendelseslovens § 23 foretage en konkret vurdering af, om der forekommer andre naturarealer end ovennævnte ammoniakfølsomme naturtyper i kategori 1 og 2, som kan blive påvirket af ammoniakfordampningen fra ejendommens anlæg. De såkaldte kategori 3 naturområder.

For disse naturområder i kategori 3 gælder, at kommunen skal tillade merdepositioner på 1,0 kg N/ha/år i forhold til ammoniak på naturtyperne. Kommunen kan efter en konkret vurdering tillade merdepositioner på over 1,0 kg N/ha/år. Kategori 3 natur er § 3 beskyttede heder, moser og overdrev samt ammoniakfølsomme skove, som ikke er omfattet kategori 1 og 2 natur.

Derudover fremgår det af § 3 i Naturbeskyttelsesloven⁸, at der ikke må foretages en ændring i tilstanden af søer (>100 m²), vandløb, heder, ferske enge, strandenge, overdrev, moser og lignende.

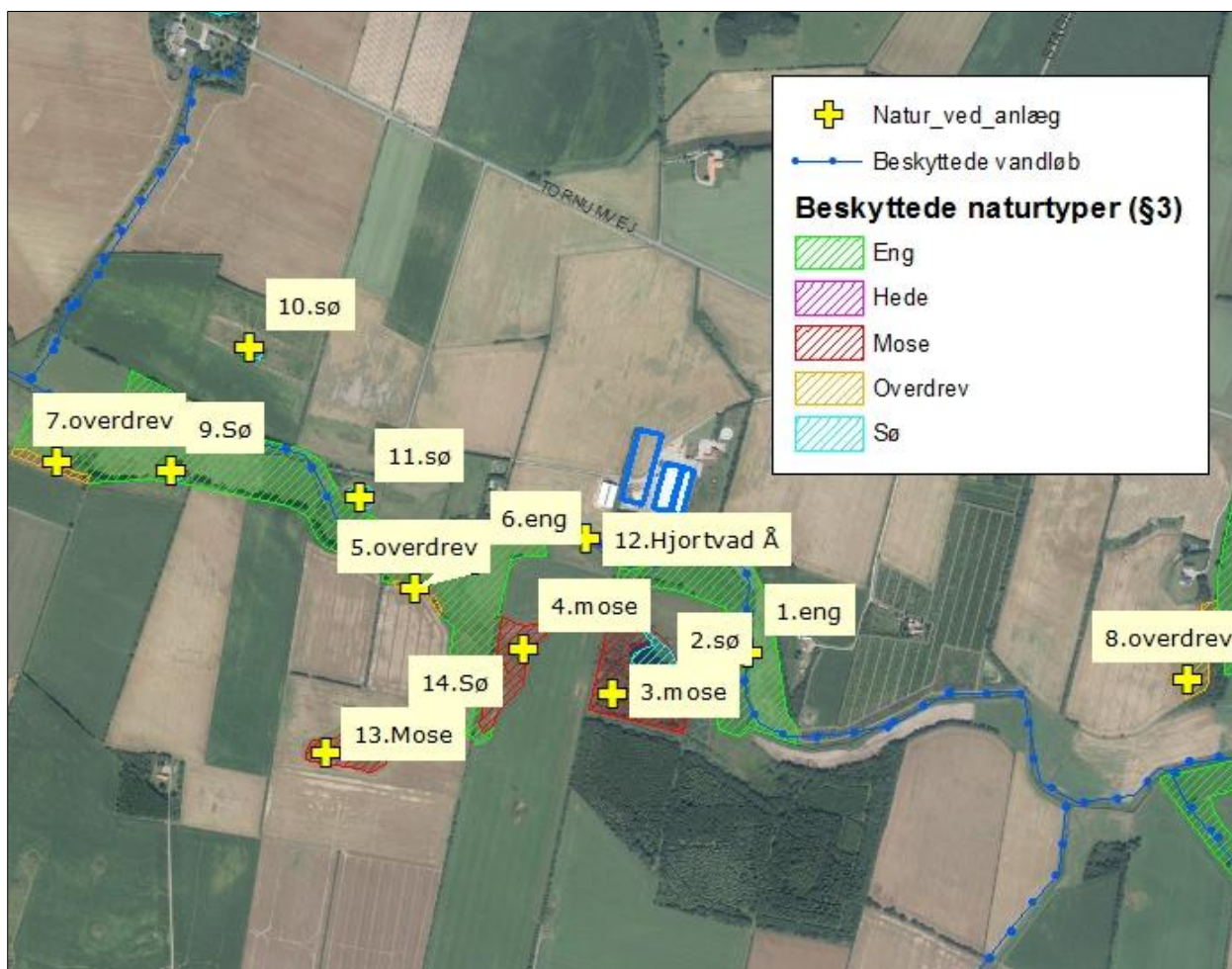
Naturtyperne er vist i nedenstående tabel og figur.

Nr.	Naturareal (DB_Ident)	Naturtype	Værdisætning	Afstand fra anlæg	Belastning (kg N/ha/år)	
					Mer-	Total-
1	200097876	Eng	V	Ca. 72 m. S for stald	-	-
2	200099823	Sø	-	Ca. 190 m. S for stald	-	-
3	200098736	Mose	-	Ca. 153 m. S for stald	0,1	-
4	517903	Mose	III	Ca. 280 m. SV for stald	0,1	-
5	781082	Overdrev	III	Ca. 403 m. SV for stald	0,1	-
6	517859	Eng	V	Ca. 161 m. SV for stald	-	-
7	781078	Overdrev		Ca. 1.000 m V for stald	0,0	-
8	938948	Overdrev	-	Ca. 1.000 m. Ø for stald	0,0	-
9	200099820	Sø	-	Ca. 848 m. V for stald	-	-
10	200099491	Sø	-	Ca. 737 m. NV for stald	-	-
11	721349	Sø	-	Ca. 475 m. V for stald	-	-

⁸ Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse, LBK nr. 933 af 24/09/2009

12		Hjortvad Å	-	Ca. 74 m. S for stald	-	-
13	517901	Mose		Ca. 610 m. SV for stald	0,0	-
14	981136	Sø		Ca. 610 m. SV for stald	-	-

Tabel 12. Beskyttede naturområder i nærheden af anlægget omfattet af § 3 i Naturbeskyttelsesloven, DB_Ident er fra www.miljoportal.dk.

Figur 4. Kort over kategori 3 natur ved anlægget.

Naturkvalitetsplanlægning:	Faktaboks
<p>I Ribe Amts naturkvalitetsplan 2006 er der udarbejdet en mål- og værdisætning for naturtyper jf. Naturtyper i Ribe Amt 2006. Rammer og retningslinjer for naturkvalitetsplanlægningen er videreført i Vejen Kommuneplan 2009-2021.</p> <p>A-målsatte områder er alle lokaliteter, der er A-værdisatte eller B-værdisatte lokaliteter, hvor der vurderes at være oplagte muligheder for naturforbedringer og/eller hvor der er landskabsbiologiske sammenhænge og/eller hvor særlige artsforekomster betinger, at der bør gøres en indsats. A-værdisatte lokaliteter har særlig høj naturværdi og B-værdisatte lokaliteter har middelhøj naturværdi. Inden for A-målsatte arealer gives normalt kun tilladelse til indgreb, som understøtter kvaliteten af den naturtype, der findes på arealet.</p> <p>B-målsatte områder er øvrige B-værdisatte lokaliteter, samt typisk de C-værdisatte lokaliteter, der indgår i</p>	

væsentlige landskabsbiologiske sammenhænge. Der vil kun i særlige tilfælde kunne gives tilladelse til mindre indgreb efter konkret vurdering af indgrebets betydning for naturen.

C-målsatte områder er typisk landskabeligt isolerede C-værdisatte lokaliteter (lokaliteter med begrænset naturværdi), hvor naturforbedring ikke vurderes at være realistisk. Der vil i særlige tilfælde kunne gives tilladelse til indgreb efter konkret vurdering.

Målsætning: målsætningen for området som der stræbes imod.

Værdisætning: den faktiske tilstand som området er vurderet til at have på nuværende tidspunkt.

Fremadrettet vil Vejen Kommune arbejde for, at ABC-målsætningssystemet afløses af et nyt værdi- og målsætningssystem, hvor § 3-områderne værdi- og målsættes efter den femtrins skala, som staten anbefaler i Danmarks Naturdata. Herved bliver det muligt at sammenligne naturområder på tværs af kommune grænser.

Systemet inddeler naturtyperne i 5 tilstandsklasser: I – Høj, II – God, III – Moderat, IV – Ringe og V – Dårlig. Arealerne administreres ud fra det pågældende naturareals konkrete naturværdi, der vurderes i den enkelte sag ud fra registreringer af flora og fauna.

Naturpunkt 6 er værdisat "V". Engområdet er tidligere blevet besøgt. Der er tale om et engareal der bærer præg af afgræsning med bl.a. heste og kreaturer. Dele af engen (længst mod vest) har områder med fugtigbundsplanter (kærranunkel, sumpkællingetand, glanskapslet siv, butblomstret siv og pil). Overordnet virker engen dog tør, artsfattig og kulturpræget. Der er registreret forekomster af brune frøer på engen.

Naturpunkt 1 er også værdisat "V". På engen er der tegn på afvanding, men på nogle områder er der en udbredt vegetation af fugtigbundsplanter. Den østlige del af engen afgræsses, men vegetation på den afgræssede del synes at være den samme, som på den vestlige del – hvor vegetationen er meget høj. På engen er der registreret typiske kulturarter som f.eks. eng-brandbæger, mælkebøtte og hundegræs. Engen afgræsses af ejers heste (0,64 DE). Vejen Kommune gør opmærksom på, at tilstanden af naturarealet jf. naturbeskyttelsesloven ikke må ændres, og græsningstrykket derfor ikke må øges i forhold til praksis, da arealet første gang blev registreret efter Naturbeskyttelseslovens § 3.

Naturpunkt 4 er værdisat "III". Der er ingen tegn på afvanding i mosen og der er en intakt og veludviklet fugtigbundsvegetation. Mosen er meget lysåben og ved besigtigelse er der registreret græsbladet fladstjerne og tørvemos.

Naturpunkt 13 er ikke værdisat. I mosen er der tegn på afvanding. Ved tidligere besigtigelse er der registreret mange fine arter så som tormentil, kær-svovlrod, mosepors og arter af star og siv.

Naturpunkt 3 er værdisat "III". Vejen Kommune har besøgt mosen den 25. juni 2014. Den dominerende naturtype i mosen er hedemose, som er en næringsstoffattig naturtype. Der har højst sandsynligt tidligere været gravet tørv i området. Vegetationen domineres af blåtop og mosen er under tilgroning med pil og birk. Hedemosearter som klokkelyng, revling, djævelsbid, kær-svovlrod, hirse-star, kæruld, mose-troldurt, mose-pors og sphagnummosser findes spredt. Nær søen er der mere næringsrigt og her blev der fundet en pæn bestand af gul frøstjerne, som er en ganske sjælden art, der normalt findes i rigkær. I den nordlige del er der mere tørt og området har karakter af hede med bølget bunke, blåtop, hedelyng, engelsk visse, krat-fladbælg, djævelsbid, bugtet kløver, hvid snerre, blågrøn star m.fl. Naturtilstanden estimeres til II-III (god til moderat). Artsindekset estimeres til at være

højt, mens strukturindekset er noget lavere. Det er beregnet, at det nærmeste punkt i mosen vil få en merbelastning på 0,1 kg N/ha/år.

Naturpunkterne 5, 7 og 8 er mindre overdrev, der ligger i tilknytning til engen der udgør naturpunkt 6. Overdrevene er tidligere besigtiget, hvor dele blev afgræsset af kreaturer. Overdrevene er fine med udprægede tegn på zoner og naturlig dynamik. Ved besigtigelse er der bl.a. registreret katteskæg og tormentil.

Merbelastningen til kategori 3 naturtyperne er alle under beskyttelsesniveauet på 1,0 kg N/ha/år.

For ovenstående enge gælder det, at der ikke er registreret næringsstoffølsomme naturtyper på arealerne og Vejen Kommune vurderer, at der heller ikke forekommer næringsstoffølsomme naturtyper på arealerne. Vejen Kommune stiller derfor ikke skærpede krav til ammoniakreduktion.

Der er registreret en del søer indenfor 1.000 m fra anlægget (figur 4). Det vurderes, at den primære risiko for næringsstofpåvirkning af søerne er tilførsel af fosfor via overfladeafstrømning fra de omkringliggende arealer. Søernes største trussel er tilførsel af fosfor, mens påvirkningen fra luftbåret ammoniak ikke vil være af betydning. Vejen Kommune vurderer derfor, at der ikke er grund til at stille skærpede vilkår til ammoniakreduktionen i forbindelse med påvirkning af søerne.

Arealernes påvirkning af natur, jord og vand

Påvirkninger fra udbringningsarealerne i eller op til Natura 2000 områder, § 7 arealer, § 3 arealer og næringsstofudvaskning til vandmiljøet vurderes i efterfølgende afsnit.

Sædskifte

Husdyrbruget anvender sædskifte S4 og K13 i ansøgt drift og referencen er S4. Sædskifte S4 er jf. Miljøstyrelsen⁹ et svinesædskifte med 10 % efterafgrøder og et udvaskningsindeks på 98. Sædskifte K13, som er valgt på mark 1-2 og 1-3, er et kvægsædskifte med vedvarende græs eller energiafgrøder som pil, elefantgræs o.lign.. Udvasningsindekset på sædskiftet er 50. Der stilles vilkår om etablering af sædskifte K13 på mark 1-2 og 1-3 da sædskiftet er anvendt som virkemiddel for at overholde krav til udvaskning af kvælstof til overfladevand. En forudsætning for, at reduktionen i udvaskning på de to marker der er permanent udlagt i græs opnås er, at arealerne ikke pløjes i perioden 1. marts til 1. juni. Der stilles vilkår herom.

Beskyttede naturområder

Foruden påvirkningen fra husdyrbrugets anlæg kan naturen også påvirkes med kvælstof fra ejendommens arealer. Det kan være i forbindelse med udbringning af husdyrgødning eller via gødningsholdig overfladevand der løber til naturarealet.

Ifølge Miljøstyrelsen¹⁰ kan der ved udbringning af flydende husdyrgødning ske påvirkninger af nærliggende naturområder på over 1 kg N/ha inden for 20 m fra udbringningsarealet.

⁹ Notat fra Miljøstyrelsen den 08.02.2012 om Standardsædskifter og referencesædskifter

¹⁰ "Bilag til notat om Miljøklagenævnets praksis i sager om miljøgodkendelser af husdyrbrug" af 6. juli 2009.

Miljøstyrelsen vurderer, at det ikke er muligt for kommunerne, at beregne en randpåvirkning fra udbragt husdyrgødning. Det vil dog være muligt at foretage en konkret vurdering af risikoen for ammoniakdeposition og påvirkning af gødningsholdigt overfladevand. Vurderes risikoen stor, kan der fastsættes krav om bræmmer, nedsat dyretryk, nedfældning i alle afgrøder eller lignende.

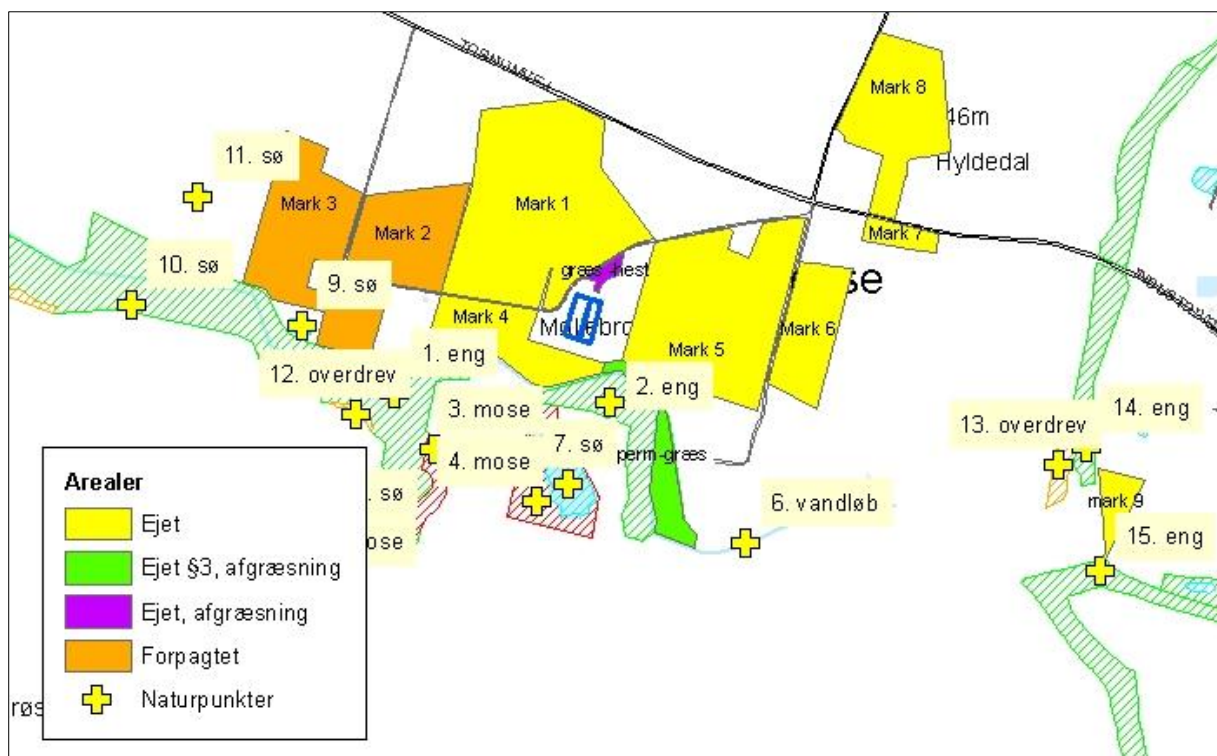
Da der udbringes dybstrøelse foretager Vejen Kommune en konkret vurdering af de naturarealer, der ligger inden for en afstand af 50 m fra udbringningsarealerne, for at undgå tilstandsændringer af naturarealer. Derudover foretager Vejen Kommune en konkret vurdering af særlige kvælstoffølsomme naturområder i en afstand af op til 100 m fra udbringningsarealerne.

Ejendommens udbringningsarealer ligger udenfor Natura 2000-områder. Nærmeste Natura 2000-område er nr. 91 (habitatområde nr. 80) – Kongeåen - ca. 5,7 km nord for nærmeste udbringningsareal i Vejen Kommune. Vejen Kommune vurderer, at pga. af den store afstand, vil ammoniakdepositionen fra driften af arealerne ikke kunne påvirke Natura 2000-områder.

I Husdyrgødningsbekendtgørelsen er der krav om, at flydende husdyrgødning nedfældes, eller at der anvendes anden teknik med tilsvarende virkning på ammoniakfordampningen, hvis udbringningen sker på sort jord eller græsmarker.

Vejen Kommune gør opmærksom på, at udbringning af handelsgødning på beskyttede naturområder kræver en dispensation fra Naturbeskyttelsesloven. Der skal indsendes en særskilt ansøgning herom til Vejen Kommunes naturafdeling.

I nedenstående figur og tabel er vist beskyttede naturtyper, der potentielt vil kunne påvirkes af driften af husdyrbrugets arealer.

Figur 5. Beskyttede naturområder ift. udbringningsarealer.

Nr.	Naturareal (ID)	Naturtype	Værdisætning	Placering
1	517859	Eng	V	S for mark 3 og mark 4
2	200097876	Eng	V	SØ for mark 4
4	200098736	Mose	-	Ca. 33 m. S for mark 4
7	200099823	Sø	-	Ca. 80 m. S for mark 4
9	721349	Sø	-	Ca. 18 m. S for mark 3
12	781082	Overdrev	III	Ca. 87 m. S for mark 3
13	938948	Overdrev	-	Ca. 65 m. V for mark 9
14	200097864	Eng	V	Ca. 6 m. V for mark 9
15	836641	Eng	V	Ca. 13 m. S for mark 9

Tabel 13. Beskyttede naturområder, omfattet af § 3 i Naturbeskyttelsesloven, *ID er fra www.miljoeportal.dk.

Naturarealerne 1 til 12 er beskrevet i afsnittet "Påvirkning af øvrige naturområder (§ 3)".

Naturpunkt 13 er ikke-værdisat. Der er tale om et overdrev, der ligger i tilknytning til engen der udgør naturpunkt 14. Overdrevet viser tegn på afgræsning.

Naturpunkt 14 og 15 er begge værdisat "V". Engområderne er tidligere blevet besigtiget. Der er tale om engarealer det bærer præg af afgræsning med kreaturer.

Vejen Kommune vurderer, at de ovennævnte naturarealer ikke indeholder særlige næringsstoffølsomme naturtyper og det vurderes, at en eventuel randpåvirkning i forhold til ammoniakfordampning fra markdriften ikke vil ændre tilstanden af naturarealerne. Der vil derfor ikke blive fastsat krav om bræmmer, nedsat dyretryk eller lignende.

Der er steder med hældning på over 6° fra udbringningsarealerne ned til naturarealerne (fra Mark 3, Mark 4 og Mark 9 til naturpunkt 1 og Hjortvad Å). Da det ovennævnte naturareal ikke indeholder særlige næringsstoffølsomme naturtyper, vurderes det, at randpåvirkninger forårsaget af gødningsholdigt overfladevand fra udbringningsarealerne ikke vil ændre tilstanden af naturarealet. På grund af hældning på over 6° ned mod Hjortvad Å fra mark 3, mark 4 og mark 9 (se lilla markering på figur 6) er der i lovgivningen fastsat restriktioner i forhold til udbringning (husdyrgødningsbekendtgørelsen). Vejen Kommune vurderer, at vandløbet og engen er tilstrækkeligt beskyttet gennem disse restriktioner. Der vil derfor ikke blive fastsat krav om bræmmer, nedsat dyretryk eller lignende.

Søerne som er nævnt i tabellen, er vandhuller beliggende i agerlandet. Hovedkilden til næringsstofberigelse af vandhullerne er overfladevand fra de dyrkede arealer. Vejen Kommune vurderer, at vandhullerne er potentielt yngle- og/eller rastelokalitet for en eller flere paddearter og bemærker i forbindelse med sagsbehandlingen, at der fra alle udbringningsarealer til vandhullerne er mindst 2 m. ved de to vandhuller. Da der, ifølge Randzonenloven¹¹,

¹¹ Lov om randzoner nr. 591 af 14. juni 2011 samt Lov om ændring af Lov om randzoner nr. 145 af 11. juni 2012

skal etableres 9 m randzone omkring søer over 100 m², vurderer Vejen Kommune, at vandhullerne er tilstrækkeligt beskyttet.

Figur 6. Udbringningsarealer med over 6° hældning ned mod Hjortvad Å (vist i de blå områder).

Nitratudvaskning til grundvand

Indsatsen for beskyttelse af grundvandet mod nitratudvaskning er i Husdyrgodkendelsesloven koncentreret om de arealer, der er placeret i nitratfølsomme indvindingsområder (NFI).

Ingen af ejendommens udbringningsarealer ligger i NFI, og der er ikke foretaget beregninger af udvaskning af nitrat til grundvand.

Kommunen vurderer, at det generelle beskyttelsesniveau er tilstrækkeligt til at beskytte grundvandet.

Nitrat til overfladevand

I Husdyrgodkendelsesloven er oplandene, der afvander til de Natura 2000-områder, der er mest sårbare over for nitratbelastning, inddelt i Nitratklasserne 1-3. Alle øvrige oplande er benævnt som nitratklasse 0.

Nitratklasser:	Faktaboks
Beskyttelsesniveau i forhold til nitrat - overfladevand	
Nitratklasse 0:	Ingen krav til et reduceret dyretryk
Nitratklasse 1:	Krav til et dyretryk svarende til 85 % af de generelle regler
Nitratklasse 2:	Krav til et dyretryk svarende til 65 % af de generelle regler
Nitratklasse 3:	Krav til et dyretryk svarende til 50 % af de generelle regler

Udbringningsarealerne afvander til habitatområdet Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde (H78). Ribe Å munder ud i Knudedyb i Vadehavet. Vadehavet er Natura

2000-område, der er udpeget som habitatområde (H78) og som fuglebeskyttelsesområde (F57). Områdernes udpegningsgrundlag er vist i bilag 2.

Ingen af udbringningsarealerne i denne miljøgodkendelse ligger indenfor oplande, der er klassificeret som nitratklasse.

Ved mark 3, mark 4 og mark 9 er der som tidligere nævnt terrænhældning på mere end 6° ned mod Hjortvad Å, se figur 6. Flydende "husdyrgødning" fra ejendommen nedfældes i parallel retning i forhold til vandløbet, så direkte afstrømning vurderes til ikke at udgøre en risiko.

Som nævnt ovenover afvander ejendommens udbringningsarealer via Ribe Å, Tved Å og Varde Å til Knudedyb i Vadehavet.

De arter og naturtyper der indgår i udpegningsgrundlaget i og langs Ribe Å, Tved Å og Varde Å og i Vadehavet kan blive påvirket negativt af udvaskning af næringsstoffer fra ejendommens udbringningsarealer.

For at beskytte habitatområderne, må der ifølge Miljøstyrelsens notat om afskæringskriterier for nitrat¹², ikke ske en stigning i udvaskning af nitrat i forbindelse med udvidelse af et husdyrbrug i et givent kystvandopland til et habitatområde, hvis dyretrykket i kystvandoplandet er stigende i forhold til 2007-niveauet. Derudover må udvaskningen fra husdyrbruget ikke overstige 5 % af den samlede udvaskning til det aktuelle kystvandopland, dog kun 1 %, hvis udvaskningen sker til et område der er karakteriseret som lukket bassin og/eller meget eutrofieret.

Miljøstyrelsens seneste opgørelse fra 2007-2012 over ændring i dyretallet (målt i DE), viser at der er sket en stigning i dyretrykket til Knudedyb. I oplandet til Knudedyb er dyretrykket steget med 0,7 %. Der må derfor ikke ske en mer-udvaskning fra husdyrbruget.

For at sikre, at der ikke sker en mer-udvaskning fra husdyrbruget, skal udvaskningen i ansøgt drift svare til udvaskningen, hvis der udelukkende blev udbragt handelsgødning på et sædskifte tilpasset et planteavlsbrug.

Udvaskningen fra arealerne, hvis der udelukkende blev udbragt handelsgødning på et sædskifte tilpasset et planteavlsbrug, er beregnet til 78,9 kg N/ha.

For at sikre, at der ikke sker mer-udvaskning, er det valgt at etablere permanent græs på en mark og nedsætte kvælstofnormen med 35 %. I ansøgt drift er udvaskningen beregnet til at være 78,8 kg N/ha (DE_{reel}), hvilket er 0,1 kg N/ha mindre end udvaskningen fra tilsvarende planteavlsbrug.

Der stilles vilkår til etablering af permanent græs på mark 9, til pløjetidspunktet på marken samt vilkår om nedsat kvælstofnorm.

Den kvælstofmængde, der udbringes med husdyrgødningen og senere udvaskes fra pløjelaget, er ikke lig med den mængde, der ender i vandmiljøet. I jorden omdannes nitrat til frit kvælstof ved denitrifikation. Jordens evne til at omdanne kvælstof kaldes reduktionspotential. Samtlige arealer har et reduktionspotentiale på 51-75 % jf. reduktionspotentialkort

---

¹² Vejledende notat om afskæringskriterier for udvaskning af nitrat til overfladevande ved vurdering af ansøgninger efter husdyrgodkendelsesloven af 24. juni 2010

fra DMU¹³. Derfor vil højst 49 % af det udvaskede kvælstof ende i vandmiljøet. Det svarer til 1.792,71 kg N/år (38,66 kg N/ha), hvilket er 2,27 kg N/år (0,05 kg N/ha) mindre end hvis der udelukkende blev udbragt handelsgødning.

Den samlede udvaskning til Knudedyb udgør 3.217.000 kg N/år. Udvasningen fra husdyrbruget udgør derfor 0,06 % af den samlede udvaskning til Knudedyb ((1.792,71 kg N/år/3.162.000)×100).

Udvasningen overstiger ikke niveauet for udvaskning, hvis der udelukkende blev udbragt handelsgødning. Desuden overstiger udvasningen ikke 5 % af den samlede udvaskning til Knudedyb. På den baggrund vurderer Vejen Kommune, at bedriftens påvirkning i sig selv være helt uden betydning for Ribe Å/Sneum Å, Vadehavet og de arter og naturtyper, der findes i områderne, uanset at der for Vadehavets vedkommende er tale om et sårbart Natura 2000-område.

Fosfor

Husdyrgodkendelsesloven stiller krav om begrænsning af fosforoverskud til udbringningsarealer, der ligger indenfor områder, som afvander til Natura 2000 vandområder overbelastet med fosfor. Kravene afhænger af jordtype, dræningsforhold og fosfortal. Desuden stilles krav til lavbundsarealer med lavt jernindhold (svarende til okkerklasse II-IV), der afvander til Natura 2000-områder overbelastet med fosfor. Sådanne udbringningsarealer klassificeres i fosforklasse 1-3.

Fosforklasser:	Faktaboks
Drænede lerjorder med fosfortal på 4-6	Fosforklasse 1
Drænede lerjorder med fosfortal på over 6	Fosforklasse 3
Lavbundsarealer med okkerklasse II eller derover	Fosforklasse 2

Som beskrevet i afsnittet "Nitrat til overfladevand" afvander udbringningsarealerne via en række mindre vandløb til Vadehavet. Landbrugsarealer som ligger udenfor oplande til et fosforoverbelastet Natura 2000 vandområde beskyttes jf. lovgivningen alene via harmonireglerne. Vadehavet er et Natura 2000-område, der i henhold til lovgivningen er udpeget som mindre sårbart overfor fosfor. I oplandet hertil er harmonikravet således alene beskyttelsesniveau for fosforoverskud.

Ingen af udbringningsarealerne er placeret i oplande til målsatte fosforfølsomme søer eller i områder, der jf. Husdyrgodkendelseslovens beskyttelsesniveau er udpeget i fosforklasser.

Beregninger i www.husdyrgodkendelse.dk viser, at kravet til maksimalt fosforoverskud er overholdt. Ejendommens dyrehold tilfører i gennemsnit udbringningsarealerne 47,7 kg P/ha/år, og der fraføres 14,9 kg P/ha/år med det valgte sædskifte, hvilket giver et overskud på i gennemsnit 32,8 kg P/ha/år.

¹³ Danmarks Miljøundersøgelser, www.dmu.dk

Udbringningsarealerne afvander via en række mindre vandløb til Tved Å og videre til Ribe Å, der afvander til Vadehavet. Vadehavet er et Natura 2000-område, der ikke er overbelastet med fosfor.

På baggrund af det oplyste for ejendommens udbringningsarealer, vurderer Vejen Kommune vedrørende beliggenhed, tildeling af husdyrgødning, gødningssammensætning, sædskifte m.v.:

- At der ikke vil være væsentlig risiko for erosion og overfladeafstrømning fra udbringningsarealerne til vandløb og grøfter.
- At husdyrbruget, ved overholdelse af den til enhver tid gældende natur- og miljølovgivning og af de øvrige opstillede vilkår for miljøgodkendelsen, drives således, at påvirkningen af overfladevand fra udbringningsarealerne vil ligge på et acceptabelt niveau.
- At gennemførelse af projektet og den fremtidige drift af husdyrbruget ikke vil medføre forringelser af den nuværende miljøtilstand af overfladevand.

Kommunen vurderer, at der i den konkrete sag ikke er særlige forhold, som kan begrunde en fravigelse af det generelle beskyttelsesniveau i forhold til udvaskning af fosfor til søer, vandløb og Vadehavet.

Bilag IV-arter, artsfredninger og rødlistearter

En række dyr og planter, der er omfattet af habitatdirektivets bilag IV, kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på arealer på eller omkring landbrugsejendomme. På baggrund af rapport fra DMU¹⁴ samt Vejen Kommunes øvrige kendskab vurderes umiddelbart, at der kan være brun flagermus, sydflagermus, pipistrelflagermus, odder, markfirben, stor vandsalamander og spidssnudet frø. Heraf er odder og brun flagermus omfattet af den danske rødliste som sårbare.

Flagermus benytter ofte hulheder i træer eller huse som opholdssted om dagen og under vinterdvale. Føden består af insekter, som fanges i luften nær vådområder, marker, skove og levende hegn. De enkelte arter af flagermus har forskellige præferencer mht. fødesøgningsområde. Der er ingen registreringer af flagermus nær ejendommens anlæg eller udbringningsarealer, men det kan ikke udelukkes, at én eller flere arter kan raste eller yngle i området.

Odderen lever i tilknytning til vådområder, og den findes i vandløb og især i moser og søer med store rørskovsområder. For at odderen kan trives i levedygtige bestande, skal der være vådområder med et højt naturindhold. Odderens yngle- og rasteområder knytter sig til moser, krat, skov eller andre uforstyrrede naturområder.

Markfirbenet findes spredt i landskabet på åbne, varme, solbeskinnede skrånninger med vel-drænet jord og lav vegetation. Markfirbenet yngler på solvendte skrånninger, som er af altafgørende betydning for arten.

Stor vandsalamander foretrækker rene, dybe vandhuller i eller nær skov. Uden for yngletiden lever salamanderne på land og gemmer sig om dagen under sten og træstammer og i gamle musehuller. De vandrer sjældent særlig langt fra vandhullerne.

---

¹⁴ Faglig rapport nr. 635 og nr. 322 fra Danmarks Miljøundersøgelser.

Spidssnudet frø kan leve i mange typer af vandhuller og søer. Den er afhængig af, at vandhullet/søen er omgivet af fugtige udyrkede arealer som fødesøgnings- og rasteområde.

Andre paddearter som lille vandsalamander og skrubtudse er ikke opført på habitatdirektivets bilag IV, men de er fredede i Danmark. For disse arter gælder mange af de samme livsbetingelser, som nævnt for padderne ovenfor. Der er bl.a registreret brune frøer på engen der udgør naturpunkt 1.

Bortset fra ovennævnte har Vejen Kommune ikke kendskab til andre registreringer af planter og dyr, som er omfattet af artsfredninger eller optaget på nationale eller regionale rødlistes på eller i nærheden af husdyrbrugets anlæg og udbringningsarealer. Vejen Kommune vurderer, at en række af arterne med stor sandsynlighed forekommer i området.

Under forudsætning af at eventuelle stillede vilkår i afsnittene "Ejendommens påvirkning af beskyttet natur – ammoniak" og "Arealernes påvirkning af natur, jord og vand" overholdes, vurderer Vejen Kommune, at driften af arealerne ikke vil have negativ indflydelse på ovennævnte arter, da der ikke ændres på vandhuller, fortidsminder, sten- og jorddiger eller andre potentielle levesteder for padder eller krybdyr. Der fjernes ikke gamle bygninger eller fældes store træer, der kunne være levested for flagermus. Der sker med andre ord ikke fysiske ændringer i forbindelse med projektet, der kan være til skade for bilag IV-arter.

Med de i godkendelsen stillede vilkår og i henhold til Habitatbekendtgørelsens § 11¹⁵ vurderer Vejen Kommune, at udvidelsen ikke vil medføre en forøget påvirkning af de nævnte bilag IV- og rødlistearter eller deres levesteder.

Hensynet til landskab, kulturhistorie og rekreative områder

Ejendommens nye anlæg skal vurderes i forhold til anlæggets udformning og placering i landskabet og de landskabelige værdier.

Anlæggets udformning

Husdyrbrugets eksisterende anlæg består af to slagtekyllingehuse med servicerum, halmlade, værksted, halmfyr samt fodersiloer til den husdyrproduktion, som er på Staghøjvej 9 i dag. Den ønskede udvidelse af husdyrproduktion medfører etablering af et nyt kyllingehus med tilhørende teknikhus og fodersiloer. Se figur 1.

Anlæggets placering i landskabet

Ejendommen ligger lige i skellet mellem Saale morænefladen på Rødding Bakkeø og den pro-postglacial erosionsdal langs Hjortvad/Tvær Å. Der er tale om et morænelandskab fra næstsidste istid og jordtypen er overvejende ferskvandssand og smeltevandssand. Terrænet er jævnt stigende mod nord og det centrale vandelement er Hjortvad Å/Tvær Å der løber syd for ejendommen.

Landsbyen Tornum ligger ca. 2,5 km. NV for ejendommen. Mod øst, i en afstand af ca. 1,6 km, ligger Rødding. I området ligger der spredte husmandssteder og enkelte større gårdanlæg.

---

¹⁵ Bek. nr. 408 af 01.05.2007, "Udpegning og administration af internationale beskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter".

Placeringen af gårde og husmandssteder er faktisk uændret ved sammenligning på ældre kort (1874 og 1960). Agerjorden er stadig ubebygget. Engområder er dog blevet opdyrket i mellemtiden og Rødding er blevet kraftigt udbygget siden 1960'erne og øst for ejendommen løber der en højspændingsledning.

Ejendommen ligger i et storskala landskab med åbne vidder ned mod Hjortvad Å. Landskabet er transparent afgrænset af læhegn og småbeplantninger i området. Der er tætte og høje læhegn og store dyrkede marker omkring ejendommen. Mosen mod syd er under tilgroning og der er en del nåletræsplantager øst og syd for ejendommen.

Ejendommen ligger højt i forhold til Hjortvad Å og der er en fin udsigt fra ejendommen ned over ådalen.

Der er ikke meget visuel uro eller støj i området.

Fjerkræstalden opføres i direkte tilknytning med det eksisterende byggeri, i samme materialer, byggestil og i samme farver.

I forbindelse med behandlingen af ansøgningen har Vejen Kommune været på besigtigelse på ejendommen for at vurdere byggeriets effekt på landskabet. Det er Vejen Kommunes vurdering, at byggeriets placering og udformning ikke vil virke skæmmende på landskabet. Også efter etableringen af den nye stald vil landbruget fremstå som en samlet enhed, indpasset i et naturligt rum i landskabet, afgrænset af eksisterende læhegn. Vejen Kommune har stillet vilkår i godkendelsen, for at sikre de landskabelige værdier i området.

Landskabelige værdier

Placeringen og udformningen af ejendommens nye anlæg skal vurderes i forhold til de landskabelige værdier jf. §§ 22 og 23 i Husdyrgodkendelsesloven – se tabel 14 og figur 7.

Udpegningerne er fra Kommuneplanen¹⁶. Landskabet og kulturhistoriske værdier bliver reguleret efter hhv. Naturbeskyttelsesloven og Museumsloven.

Kommuneplan	Udpegninger	Bemærkning	Nyt anlæg inden for udpegningen
3.5.1	Værdifulde landskaber*	Skal som hovedregel friholdes for byggeri og anlæg. Udpegningsgrundlaget må ikke forringes.	Nej
3.5.2	Uforstyrrede landskaber*	Skal som hovedregel friholdes for byggeri og anlæg. Udpegningsgrundlaget må ikke forringes.	Ja
3.5.3	Værdifulde geologiske beskyttelsesområder	Skal som hovedregel friholdes for byggeri og anlæg. Udpegningsgrundlaget må ikke forringes.	Nej
3.4.3	Økologiske forbindelsesområder	Skal som hovedregel friholdes for byggeri og anlæg. Udpegningsgrundlaget må ikke forringes.	Nej, men langs Hjortvad Å mod syd
3.4.1	Naturområder	Skal som hovedregel friholdes for byggeri og anlæg. Udpegningsgrundlaget må ikke forringes. Sikre naturområder. Udpegningen i kommuneplanen indeholder også "særligt værdifulde naturområder"	Nej, men syd for ejendommen og indenfor potentielt naturområde

¹⁶ Kommuneplanen 2009 – 2021 for Vejen Kommune, www.vejenkom.dk

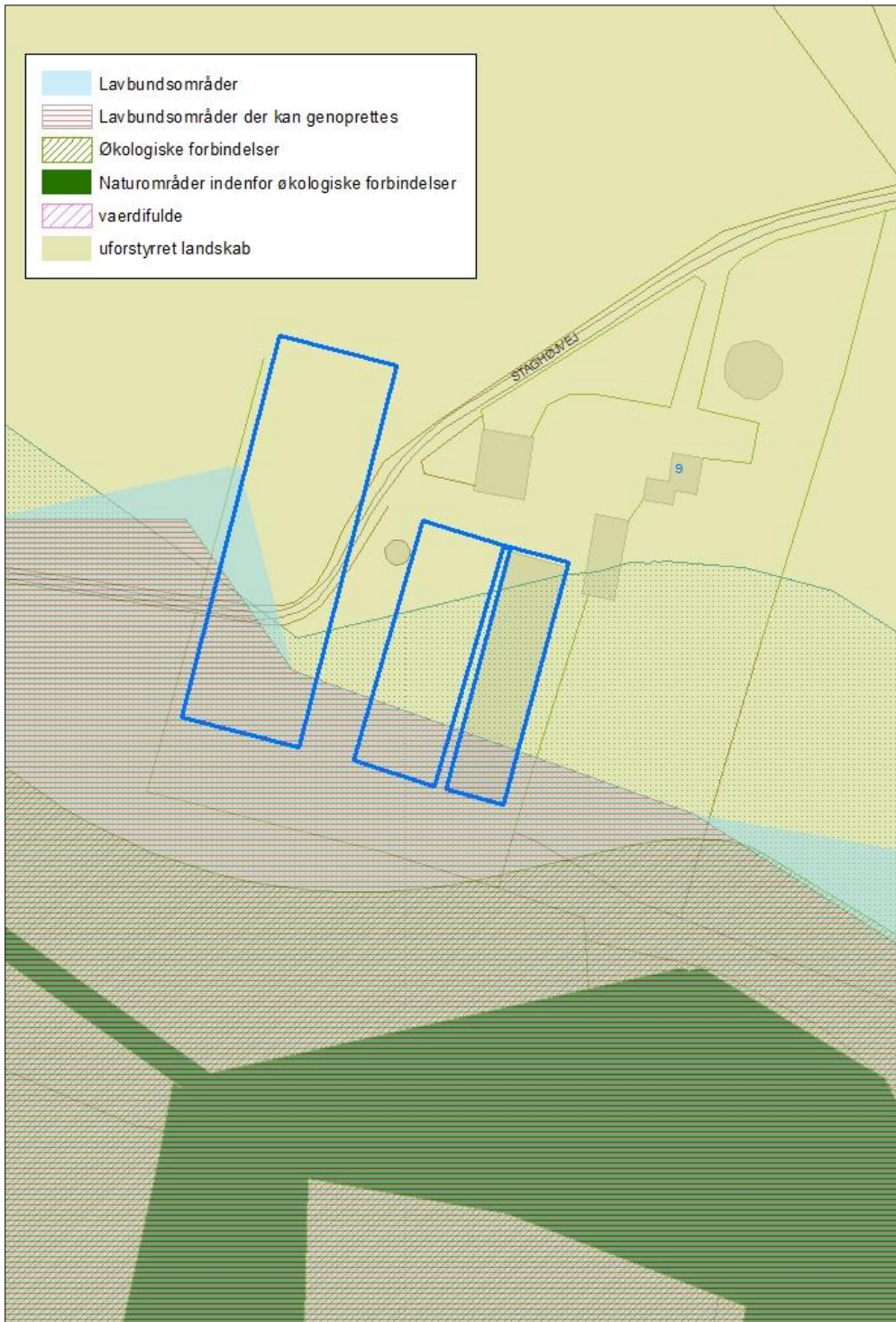
3.3.1	Lavbundsarealer	Skal som hovedregel friholdes for byggeri og anlæg. Udpegningsgrundlaget må ikke forringes.	Ja, delvist
4.2.1	Kulturhistoriske værdiområder	Skal som hovedregel friholdes for byggeri og anlæg. Udpegningsgrundlaget må ikke forringes. Sikre kulturmiljøer, herunder Hærvejens kulturmiljø	Nej
4.2.1	Kirkeomgivelser	Skal som hovedregel friholdes for byggeri og anlæg. Udpegningsgrundlaget må ikke forringes.	Nej
4.4.2	Rekreativ interesse	Skal som hovedregel friholdes for byggeri og anlæg. Udpegningsgrundlaget må ikke forringes.	Nej
3.4.4	Natura 2000	Byggeri der ændrer udpegningen af Natura 2000 område ikke tilladt	Nej
Råstofloven	Udpegninger		Nyt anlæg inden for udpegningen
	Råstofgraveområder	Skal som hovedregel friholdes for byggeri og anlæg	Nej
Naturbeskyttelsesloven	Udpegninger		Nyt anlæg inden for udpegningen
§ 17	Skovbyggelinjen*	Regulerer kun byggeri indenfor 300 m. Nødvendigt driftsbyggeri må foretages inden for beskyttelseslinjen	Nej
§ 16	Sø- og åbeskyttelseslinje*	Regulerer enhver ændring i tilstand inden for 150 m (også terrænændringer og tilplantninger). Nødvendigt driftsbyggeri må foretages inden for beskyttelseslinjen.	Ja
§ 18	Fortidsmindebeskyttelseslinje	Regulerer enhver ændring i tilstand inden for 100 m (også terrænændringer og tilplantninger). Der må ikke bygges eller plantes inden for beskyttelseslinjen.	Nej
§ 19	Kirkebyggelinje	Regulerer byggeri over 8,5 meters højde inden for 300 m	Nej
	Fredede områder		Nej
Museumsloven	Udpegninger		Nyt anlæg inden for udpegningen
§ 29a	Sten- og jorddiger	Må ikke beskadiges eller sløjfes uden dispensation fra kommunen	Nej
§ 29e	Fortidsminder	Inden for en afstand af 2 meter fra fortidsmindet, må ikke foretages jordbehandling, gødes eller plantes	Nej

Tabel 14. Landskabelige udpegninger i forbindelse med nybyggeriet.

*Værdifulde og uforstyrrede landskaber, skov-, sø- og åbeskyttelseslinjer har ofte ikke indflydelse på landbrugsbyggeri, men kan i særlige tilfælde have betydning for vurderingen.

På grund af Vejen Kommunes beliggenhed inde midt i landet, vurderes ikke på kystnærhedszoner, strandbeskyttelseslinjer eller klitfredninger.

Figur 7. Anlæggets placering i landskabet.

Anlæggene er placeret inden for "uforstyrrede landskaber", "lavbundsområde der kan genoprettes" og "åbeskyttelseslinjen". Se figur 7.

Der er ikke registreret beskyttede sten- og jorddiger eller fortidsminder i forbindelse med byggefeltet ved opførelse af stald.

Den nye stald vil blive placeret i område udpeget som uforstyrret landskab, men området er ikke decideret uberørt. Det er Vejen Kommunes vurdering, at der i området allerede er flere store bygninger til animalsk produktion. Vejen Kommune vurderer, at opførelsen af den nye fjerkræstald ikke vil forringe udpegningsgrundlaget for uforstyrrede landskaber.

Placeringen af den nye fjerkræstald i område udpeget som "Lavbundsområde der kan genoprettes" i Kommuneplan 2013 vurderes ikke at være i strid med udpegningsgrundlaget. Byggefeltet, og en stor del af landbrugsarealet nord for vandløbet i øvrigt, ligger så højt (kote 23-25) i forhold til vandløbet (kote 20), at det ikke forekommer sandsynligt, at lavbundsområdet skal genoprettes da en genopretning vil medføre uønskede oversvømmelser af de store landbrugsarealer på nordsiden af vandløbet.

Retningslinjen siger: "De potentielle naturområder skal friholdes for byggeri, anlæg og ændret arealanvendelse, der forringer muligheden for at oprette nye naturområder eller etablere sammenhænge mellem eksisterende naturområder". Der arbejdes med en forbedring af udpegningsgrundlaget og dette arbejde har sandsynliggjort, at de pågældende arealer fremadrettet ikke vil være en del potentiel natur. Vejen Kommune vil derfor ikke arbejde for ny natur på det pågældende areal.

For den nye fjerkræstald gælder, at der er tale om driftsbygninger, som er nødvendige for at drive jordbrugserhverv og derfor er de undtaget å-beskyttelseslinjen, og kræver ikke dispensation herfra.

Kulturhistoriske værdier i tilknytning til arealerne

Der er registreret et beskyttet sten- og jorddiger grænsende til Mark 3 (mod vest).

Sten- og jorddiger, der er omfattet af bestemmelserne i Museumlovens § 29 a, må ikke beskadiges eller sløjfes uden dispensation fra kommunen.

Der er registreret fortidsminder ved mark 8 (mod sydvest).

Fortidsminder, der er omfattet af bestemmelserne i Museumslovens § 29 e må ikke ændres. Dette vil sige, at alle foranstaltninger, der indebærer en påvirkning af fortidsmindernes indhold og overflade, ikke er tilladt. Endvidere må der ikke foretages jordbehandling, gødes eller plantes jf. § 29 f i Museumsloven indenfor en afstand af 2 meter fra fortidsmindet.

Vejen Kommune vurderer, at kulturhistoriske værdier ikke vil blive påvirket.

Husdyrbrugets ophør

Ansøger vil udvikle sin produktion, så han kan bestå som landmand i fremtiden. Han ønsker at modernisere og udvikle produktionen, så der tages hensyn til dyrevelfærds- og miljømæssige krav.

Følgende er angivet af ansøger (*kursiv*):

Ved ophør af produktionen, hvor denne ikke overdrages til ny ejer, vil gødning og foderrester blive fjernet, og blive tilført harmoniareal. Stalde vil blive rengjort og desinficeret. Ke-

mikalierester bortskaffes i overensstemmelse med det til enhver tid gældende regulativ for farligt affald i Hjørring Kommune.

Ændringer i ejerforhold af produktionen og ejendommen, som vil medføre overdragelse af ansvarlighed for driften og dyrene samt vedligeholdelse af ejendommen, vil blive meddelt til tilsynsmyndigheden.

Vejen Kommune stiller vilkår, ved ophør af driften. Herunder at der skal træffes de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare, dvs. alle opbevaringsanlæg skal tømmes og rengøres, og ejendommen skal fremgå i miljømæssig god stand.

Ved eventuelt ophør af produktionen, vil der efter Vejen Kommunes opfattelse ikke ske en væsentlig indvirkning på miljøet fra produktionsanlægget hvis:

- Staldanlæg samt husdyrgødnings- og foderopbevaringsanlæg tømmes og rengøres grundigt.
- Miljøfarligt affald bortskaffes efter de til enhver tid gældende regler.

Alternative muligheder

Ansøger har ikke undersøgt alternative muligheder for indretning og placering af anlægget, idet opførelsen af stalden sker i det rum der er skabt mellem de eksisterende kyllingestalde og maskinhuset. Ingen af de eksisterende bygninger står for umiddelbar renovering.

Hvis udvidelsen af husdyrbrugets produktion ikke foretages (0-alternativet), vil produktionen på de nuværende 286,24 DE kunne fortsætte uden yderligere miljøgodkendelse. En fortsat drift vil ikke nødvendigvis i sig selv medføre mindsket forurening fra husdyrbruget end i den ansøgte udvidelse. Der vil ligeledes fortsat udbringes husdyrgødning på ejendommens arealer. Ved miljøgodkendelse af husdyrbrug foretages ammoniak- og forureningsbegrænsende tiltag, som sænker det generelle forureningsniveau. 0-alternativet vil således ikke nødvendigvis have en mere positiv effekt på miljøet, end hvis udvidelsen gennemføres og de opstillede vilkår i miljøgodkendelsen efterleves.

Sammenfatning

Vejen Kommune vurderer sammenfattende, at der kan meddeles godkendelse til projektet da:

- Husdyrbruget med de stillede vilkår kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne
- Husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik.
- Projektet med de stillede vilkår, ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet.

4 Øvrige forhold

Byggeri, vandindvinding og spildevandsafledning

Da projektet indeholder byggeri af ny fjerkræstald og fodersiloer, skal der indsendes byggeansøgning til Vejen Kommune.

Særskilt tilladelse til udledning af tagvand skal indhentes hos Vejen Kommune.

Der kan være øvrige/andre forhold, der skal søges om ved Vejen Kommune.

Høringsberettigede

Jens Elvstrøm, Videnscenter for Landbrug, jne@vfl.dk

Naboer:

Inger Philipsen og Ove Christensen, Staghøjvej 3, 6630 Rødding

Erik Andersen, Staghøjvej 7, 6630 Rødding

Joost van der Horst, Staghøjvej 11, 6630 Rødding

Michael Jønsson, Staghøjvej 13, 6630 Rødding

Ulla Susanne Blaschke, Tornumvej 3, 6630 Rødding

Kaj Benni Nielsen, Tornumvej 12, 6630 Rødding

Anja Lykke Hansen og Michael Ølgaard Jensen, Tornumvej 14, 6630 Rødding

Søren Hougaard Jensen, Tornumvej 16, 6630 Rødding

Holger Andersen, Tornumvej 20, 6630 Rødding

Anmodet om udkast:

Anne Kristine J. Kristensen, Staghøjvej 11, 6630 Rødding

Bortforpagtere af arealer:

Michael Jønsson, Staghøjvej 13, 6630 Rødding

Kopimodtagere af afgørelsen

Anja Lykke Hansen og Michael Ølgaard Jensen, Tornumvej 14, 6630 Rødding

Torben Slothuus Eriksen, Tornumvej 8, 6630 Rødding

Kaj Benni Nielsen, Tornumvej 12, 6630 Rødding

Joost van der Horst, Staghøjvej 11, 6630 Rødding

Naturstyrelsen nst@nst.dk

Embedslægerne i Region Syddanmark, sesyd@sst.dk

Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsted post@sportsfiskerforbundet.dk

Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia mail@dkfisk.dk

Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Formand Niels Barslund, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø dnvejen-sager@dn.dk

Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N husdyr@ecocouncil.dk

Friluftsrådet, Scandiagade 13, DK-2450 København SV. Lokalafdeling: Friluftsrådet for Trekantområdet, att. Bent Holgersen, Hvedevænget 30, 6600 Vejen, holgersen@vejen-net.dk

Dansk Ornitologisk forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V, lokalkontoret vejen@dof.dk

Museet på Sønderkov, post@sonderskov.dk

Bilagsoversigt

1. Klagevejledning.
2. Udpegningsgrundlag for de berørte Natura 2000-områder.
3. Høringsbidrag.

Bilag 1.

Klagevejledning, jf. "Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug" nr. 1572 af 20.12.2006.

Hvilke afgørelser, tilladelser og miljøgodkendelser kan påklages

Alle afgørelser, der er truffet af kommunen med hjemmel i "Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug" eller regler, der er fastsat med hjemmel i loven, kan jf. § 76 påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Det er en betingelse for Natur- og miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr. Nævnet vil efter modtagelsen af klagen sende en opkrævning på gebyret. Natur- og miljøklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og miljøklagenævnets hjemmeside (www.nmkn.dk). Gebyret tilbagebetales, hvis den, der klager, får helt eller delvis medhold i klagen.

Hvem kan klage

Klageberettiget er enhver med væsentlig interesse i sagens udfald, miljøministeren samt visse landsdækkende organisationer, jf. §§ 84-87.

Til hvem skal der klages

En klage skal stiles skriftligt til Natur- og Miljøklagenævnet, men sendes til Vejen Kommune, Rådhuspassagen 3, 6600 Vejen, som efter klageperiodens udløb sørger for at videresende klagen, sammen med det materiale, som har indgået i sagens vurdering til Natur- og Miljøklagenævnet, jf. § 77.

Klagefrist

Klagen skal være modtaget af Vejen Kommune senest 4 uger efter, at afgørelsen, tilladelsen eller miljøgodkendelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort f.eks. ved annoncering, regnes klagefristen fra bekendtgørelsen, jf. § 79.

Hvis Natur- og Miljøklagenævnet modtager klager

Vejen Kommune vil i de tilfælde, hvor der klages over afgørelser, underrette ansøger herom, jf. § 83.

Domstolsprøvelse

Hvis afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal dette ske inden 6 måneder efter, at afgørelsen er offentliggjort, jf. § 90.

Opsættende virkning

En klage over en afgørelse har ikke opsættende virkning på retten til at udnytte tilladelsen eller miljøgodkendelsen, medmindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Tilladelsen/godkendelsen må ikke udnyttes, hvis den indeholder placering af driftsbygninger væk fra de øvrige driftsbygninger, jf. § 81. Dette vil være angivet i afgørelsen.

Udnyttelse af en tilladelse eller miljøgodkendelse kan kun ske under opfyldelse af vilkårene, som er fastsat i tilladelsen eller miljøgodkendelse.

Bilag 2.

Udpegningsgrundlag for de berørte Natura 2000-områder.

Natura 2000-områdenr. 91: Kongeå

Området består af habitatområde nr. H80.

Udpegningsgrundlag for Habitatområdet Kongeå (H80)	
Naturtyper:	Næringsrig sø (3150) Vandløb (3260) Surt overdrev (6230) Tidvis våd eng (6410) Urtebræmme (6430) Kildevæld (7220) Rigkær (7230)
Arter:	Havlampret (<i>Petromyzon marinus</i>) (1095) Bæklampret (<i>Lampetra planeri</i>) (1096) Flodlampret (<i>Lampetra fluviatilis</i>) (1099) *Snæbel (<i>Coregonus oxyrhynchus</i>) (1113) Odder (<i>Lutra lutra</i>) (1355) Laks (1106)

* Surt overdrev, kildevæld samt snæbel er alle prioriterede naturtyper/arter.

Natura 2000-områdenr. 89: Vadehavet

Området består af habitatområde nr. H78 og fuglebeskyttelsesområde nr. F57.

Udpegningsgrundlag for habitatområdet Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde (H78)	
Naturtyper:	Sandbanke (1110) Flodmunding (1130) Vadeflade (1140) Lagune (1150) Bugt (1160) Rev (1170) Enårig strandengsvegetation (1310) Vadegræssamfund (1320) Strandeng (1330) Forklit (2110) Hvid klit (2120) Grå/grøn klit (2130) Klithede (2140) Haytornklit (2160) Grårisklit (2170) Skovklit (2180) Klitlavning (2190) Visse-indlandsklit (2310) Græs-indlandsklit (2330) Søbred med smårter (3130) Kransnålalge-sø (3140) Næringsrig sø (3150) Brunvandet sø (3160) Vandløb (3260) Våd hede (4010) Tør hede (4030) Kalkoverdrev (6210) Surt overdrev (6230) Tidvis våd eng (6410) Tørvelavning (7150) Rigkær (7230) Stilkege-krat (9190) Skovbevokset tørvemose (91D0)
Arter:	Havlampret (1095) Bæklampret (1096) Flodlampret (1099) Stavsild (1103) Laks (1106) Snæbel (1113) Marsvin (1351) Odder (1355) Gråsæl (1364) Spættet sæl (1365)

* Lagune, Grå/grøn klit, Klithede, Kalkoverdrev (kun vigtige orkidélokalteter), Surt overdrev, skovbevokset tørvemose og snæbel er alle prioriterede naturtyper/arter.

Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområdet Vadehavet (F57)

Ynglefugle:	Klyde Hvidbrystet præstekrave Almindelig ryle Sandterne Fjordterne Havterne Dværgterne Splitterne
Trækfugle:	Bramgås Mørkbuget knortegås Lysbuget knortegås Gravand Pibeand Krikand Spidsand Skeand Ederfugl Sortand Strandskade Klyde Hjejle Strandhjejle Hvidbrystet præstekrave Lille kobbersneppe Stor regnspeve Rødben Hvidklire Islandsk ryle Sandløber Almindelig ryle Dværgmåge

Bemærkninger til udvidelse af dyrehold på Stagehøjvej 9, 6630 Rødding.

Vores husstand er på nuværende tidspunkt generet af støv, støj, lugt, samt trafikale gener, ved de nuværende dyreenheder, og hvis dette ikke bliver forbedret har vi indsigelser mod udvidelsen.

På nuværende tidspunkt, med de dyreenheder der er, har vi oplevet følgende gener:

- Vi får en masse støv fra lastbilerne som afhenter kyllingerne, da vejen op mod Stagehøjvej 9, er en grusvej og vores hus ligger overfor vejen og vi får således en masse støv ind over matriklen; der ligger støv på vinduesrammerne efterfølgende.
Så hvordan bliver generne ved dobbelt produktion ikke?
- Vi er generet af støjen fra lastbilerne som afhenter kyllingerne, da de kører intenst fra sent eftermiddag til midt nat, hvor vi får lyden direkte ind i soveværelset og er generet af lyden og faktisk også lys refleksioner fra lastbilernes arbejdslygter så natte søvnen bliver forstyrret.
Så hvordan bliver generne ved dobbelt produktion ikke?
- Vi er generet af lugten fra dyreholdet, som til tider kan være ret intens, specielt ved sydvestenvind, vi ved godt at der i forvejen ligger en miljø godkendelse på grænse værdierne for lugt gener, men hvornår bliver der målt grænseværdier? fordi lugten er ret intens. Er der målt når kyllingerne er klar til afsendelse eller ugen op til? Og er lugt gener beregnet ud fra en statistisk måling?
En computer udregning af lugt gener er ikke det samme som en måling i virkelighedens verden, så det kunne være en prisværdig ide at få målt lugt gener samt støj gener på de dage hvor vi oplever problemerne.
- De trafikale problemer er, når lastbilerne som afhenter, kører aften og nat og der forekommer kørsler i weekenderne, hvor der er allermost behov for at hvile.
- De trafikale problemer er også at de kører af ikke hensigtsmæssige veje til formålet, de kører på den anden del af Stagehøjvej (fra Hjerting og ned til Tornumvej) med store støj gener til følge.
En mulighed for undgåelse af dette ville være en begrænsning af køretøjer på over 3500 kg.

Vi er ikke imod udvidelsen, men generne som givetvis vil blive værre.

Med Venlig Hilsen

Michael Jensen

Anja Hansen

Tornumvej 14,
6630 Rødding

KOMMENTAR

1 TIL 5

VEJEN KOMMUNE

Møgelose d.29 juli.

30 JULI 2014

Scannet

Ang. Ny kyllingestald på Staghøjvej nr.9

Vi har pr. 15 Juli erfaret at der på Staghøjvej nr. 9 er påtænkt opførelse af ny kyllingestald der vil mere end fordoble antallet af kyllinger.

I den anledning vil jeg gerne gøre opmærksom på at vi her på Tornumvej nr.8 pga. af den placering vi har i forhold til nuværende og evt. ny stald, har problemer med lugt gener.

Som det er nu, med det antal kyllinger der er det acceptabelt men med en udvidelse til over det dobbelte vil jeg gerne gøre opmærksom på at der et hensyn at tage.

Med hensyn til endnu mere tung trafik er der også et hensyn til cyklende børn på Tornumvej som også bør tages med i betragtning.

Håber at disse ting vil indgå i godkendelsen af evt. ny kyllingestald på Staghøjvej nr.9

Mvh.

Torben Slothuus Eriksen

Tornumvej nr. 8

KOMMENTAR
6 OG 7.

Rødding d. 25-7-2014.

Vejen kommune
Teknik og miljø.
Att: Helle Kalmayer Hansen.
6600 Vejen.

VEJEN KOMMUNE
29 JULI 2014

Vedr: deres skrivelse d. 8-7-2014 om miljøgodkendelse af dyrehold Staghøjvej 9 6630 Rødding.

Jeg har d.d. 25-7-2014 aflagt Kjeld Andersen et besøg for drøftelse af miljøpåvirkning af vores ejendom, beliggende Tomumvej 12 6630 Rødding.

Alt til og fra kørsel til Kjeld Andersens ejendom foregår fra hjørnet af vores hus/have.

Vi vil derfor gerne have begrænsning på kørsel med slagtekyllinger, nat og weekend.
Det er et anseligt antal lastbiler. Vi går ud fra, at Vejen kommune kan oplyse os om antal af biler pr. gang efter udvidelsen.

Kjeld Andersen oplyser, at weekend kørsel kan undgås ved planlægning.

Vi går som givet ud fra, at det bliver indskrevet i miljøgodkendelsen, at der ikke bliver weekendkørsel. Natkørsel bør begrænses til et minimum.

Ved natkørsel forstår vi mellem kl. 24.00 – 6.00. Det bør også indskrives i miljøgodkendelsen.

Al anden nødvendig kørsel til ejendommen har vi ikke nogen bemærkninger til.
Restriktionerne gælder alene slagtekyllinger.

Vi vil gerne begære aktindsigt i sagen. Herunder drøftelser fra udvalget til herværende skrivelse.

Med venlig hilsen

Bitten Nielsen

Bitten og Kaj Nielsen.

KOMMENTAR 8

31 juli 2014

KOMMENTAR

9-14

Vejen Kommune

Teknik og Miljø / Landbrugsmiljø

Højmarksvej 20

6670 Holsted

Sagsnr 14/15498

Kommentar til udkast til miljøgodkendelse af udvidelse af dyrehold på Staghøjvej 9, 6630 Rødding

Først og fremmest vil vi påpege, at der er tale om mere end en fordobling af antal DE, hvilket utvivlsomt vil påføre os flere gener end vi har i nuværende situation. Generne fra virksomheden i sin nuværende form kan vi leve med, men vi har bekymringer mht den foreslåede udvidelse.

Ansøgningen

Etablering af opsamlingskøle for den nye stald, er ikke nævnt i ansøgningen. Det skal den måske heller ikke, vi påpeger blot, at den ikke er med.

I øvrigt forventer vi, at Vejen Kommune sørger for, at stalden ligger i passende afstand til fællesvejen, således at vejen ikke bliver anvendt til virksomhedens interne trafik.

Lugtgener

Vejen Kommune har beregnet, at alle kriterier mht lugtgener er overholdt. På dage med østenvind og når kyllingerne er store (slutning af en periode) har vi dog lugtgener ved virksomhedens nuværende omfang. Derfor beder vi Vejen Kommune om at foretage konkrete lugt-målinger på en dag med østenvind og netop i slutning af en periode. En ting er, at kriterier baseret på antagelser, er overholdt. Virkeligheden kan dog være en hel anden og derfor er en måling nødvendigt.

Desuden har vi til tider lugtgener fra afbrænding af affald, som virksomheden primært foretager i weekender.

Affald, spildevand mm

Udkastet som Vejen Kommune har fremsendt, ligner på nogle områder virksomhedens nuværende miljøgodkendelse til forveksling. Vi er bekymret for, om virksomheden kan overholde den nye miljøgodkendelse, når den ikke er i stand til at overholde visse punkter i dens nuværende miljøgodkendelse. Vi påpeger, at kommunen har et ansvar for, at sørge for at tilladelsen efterleves på de beskrevne vilkår.

Døde dyr opbevares i containere, i rabatten langs den private fællesvej, hvilket betyder at vi som naboer færdes forbi dette opbevaringssted flere gange dagligt. Stanken fra disse containere kan i perioder være helt modbydelig. Vi vil ikke være med til, at skulle færdes forbi disse containere, når de i fremtiden indeholder mere end den dobbelte mængde. Vi forlanger, at kommunen pålægger virksomheden en løsning med en lukket kølecontainer eller at virksomheden flytter opbevaringsstedet til et sted hvor vi ikke længere er generet af stanken.

Udbringning af husdyrgødning

Nogle af udbringningsarealer grænser til Hjortvad Å. På kortet i udkastet er Hjortvad Å markeret som beskyttet vandløb. Vejen Kommune må da være bekendt med, at der i Danmark er en lov om randzoner ved vandløb. På trods af det, nævnes der i udkastet, at der skal arbejdes med 2 meter bræmmer på arealer der støder op til vandløb. Vi mener, at dette er decideret forkert og at Vejen Kommune ved eget selvsyn kan konstatere, at loven om randzoner ikke overholdes af virksomheden. Dermed er der stærkt øget risiko for, at (husdyr)gødning og pesticider ender i åen, hvilket vi synes er stærkt kritisabelt. Vi opfordrer Vejen Kommune til, at sørge for at virksomheden overholder gældende lovgivning.

Vi afventer kommunens svar.

Med Venlig Hilsen,

Anne Kristine J. Kristensen

Joost van der Horst

Staghøjvej 11

6630 Rødding